

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Protokoll

Representantskapsmøte

i Oslo

18.—19. mai 1958

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte i Oslo

18.—19. mai 1958

TILLEGG:

*Avdukingen av monumentet
for arbeiderbevegelsens pionerer*

Referat ved Egil Helle

AKTIETRYKKERIET · OSLO

1958

Taleregister.

Amundsen, Kristine, 29.	Karlsen, Thv., 27.
Andersen, Alf, 8, 37.	Klafstad, Bjarne, 43.
Andersen, Per, 35.	Madsen, K. O., 33.
Andersen, Hilda, 29.	Mentsen, P., 20.
Andresen, Thorleif, 10, 19.	Nilsen, Alfred, 27, 30, 33, 36.
Bakkane, H. H. 34, 35.	Nordahl, Konrad, 5, 6, 11, 20, 21, 28, 44, 47.
Bjordal, Håkon, 18.	Olsen, Alf, 20.
Bull, Brynjulf, 51.	Oshaug, Karl, 17, 29.
Dahlberg, Bjarne, 15, 31.	Rønbeck, Odin, 26.
Eriksen, Rudolf, 17.	Strand, Elof, 35.
Hannestad, Fritz, W. 35, 43.	Strand, Einar, 29, 30.
Hanæs, Th., 19.	Strømmen, Eivind, 16.
Haraldsson, Per, 27, 36.	Torkildsen, Emil, 30, 31, 34, 35.
Hegg, Hans, 22, 27, 30, 31, 46.	Torkildsen, Karsten, 18.
Heggestad, Mathias, 34, 37.	Trana, Marius, 33, 37.
Jensen, Kjell, 18.	Vollum, O., 36.
Johansen, Leon, 36.	Wigaard, Halvdan, 28.
Karlsen, Ragna, 19, 30.	

Sakregister.

	Side
Minnetale	5
Velkomsttale	6
Dagsorden og forretningsorden	7
Dirigenter og sekretærer	8
Beretning for 1957	8
Nye distriktskontorer	8
Sekretær i Bergen	10
Regnskaps- og revisjonsinnberetning for 1957	11
Den faglige situasjon:	
a) Konrad Nordahls innledning	11
b) Ordsiftet	15
Hovedavtalen	21
Pensjonskassen:	
a) Innstillingen	22
b) Ordsiftet	26
Regulativ for LO's tillitsmenn:	
a) Redegjørelsen	31
b) Ordsiftet	33
Organisasjonsområdet for NFATF	37
Avslutning	44
Navnefortegnelse	44
Avdukingen av monumentet for arbeiderbevegelsens pionérer	46

Landsorganisasjonens representantskap

trådte sammen til ordinært møte søndag 18. mai kl. 11 i Folkets Hus' store sal, Oslo.

Minnetale.

Konrad Nordahl, Landsorganisasjonens formann, åpnet møtet med denne minnetalen, som ble påhørt stående:

— Siden Representantskapet sist var samlet er det noen av våre kjente kamerater som er gått bort. Jeg kan ikke nevne dem alle, men et par av dem må vi minnes her i dag.

Tidligere formann i Nordland faglige Samorganisasjon, Konrad Karlsen, Bodø, døde 7. mars, 66 år gammel. Han fratrådte stillingen for ca. 3 år siden på grunn av sviktende helse.

Konrad Karlsen kom tidlig inn i arbeidslivet som fisker. I 1912 begynte han som gruvearbeider i Kirkenes. Her kom han med i fagorganisasjonen, og senere var han aktivt med i bevegelsen både i den faglige og i den politiske sektor helt til sin død.

I tidens løp var han sekretær i Øst-Finnmark faglige Samorganisasjon, Øst-Telemark faglige Samorganisasjon og Vestfold faglige Samorganisasjon. Fra 1935 var han knyttet til samorganisasjonen i Nordland som sekretær og senere formann. Han var også en tid medlem av hovedstyret i Norsk Arbeidsmandsforbund og gjennom mange år medlem av Landsorganisasjonens representantskap.

Vi takker Konrad Karlsen for hans aktive innsats i vår bevegelse gjennom mange år og lyser fred over hans minne.

*

Om kvelden, på selve 1. mai-dagen, døde stortingspresident Oscar Torp, ikke fullt 65 år gammel.

Med ham er en av de sentrale skikkelser i norsk arbeiderbevegelse gjennom en menneskealder og i norsk samfunnsliv gått bort.

Oscar Torp måtte som 14-åring gå inn i arbeidslivet, og 15 år gammel ble han valt som underkasserer i sin fagforening. Han var

gjennom mange år den ledende skikkelse innenfor arbeiderbevegelsen i Østfold. I 1923 ble han valgt til formann i Det norske Arbeiderparti. Da var han ikke fylt 30 år. Han var formann i partiet til 1945. Senere var han medlem av sentralstyret. Han var også i sin tid ordfører i Oslo, og han var medlem av Regjeringen som forsvarsminister, sosialminister, finansminister og sjef for Forsynings- og Gjenreisningsdepartementet. Fra 1951 til 1955 var han statsminister. Senere var han president i Stortinget. Han var fylkesmann i Vestfold, og han representerte Oslo og senere Vestfold fylke på Stortinget fra 1937 til han døde.

Det var på den politiske front han kom til å gjøre den største innsats. Men vi i fagbevegelsen minnes ham i takknemlighet for hans arbeid også på det faglige frontavsnitt. På Landsorganisasjonens kongresser i mellomkrigsårene var han den selvfølgelige dirigent. Han ledet Kongressens forhandlinger med den fasthet og ro som bare han kunne gjøre det. Hans innlegg i kongressdebattene var alltid saklige og vel overveid.

Norsk fagbevegelse senker i sorg sine faner og lyser fred over hans minne.

Velkomsttale.

Konrad Nordahl fortsatte: — På Sekretariatets vegne ønsker jeg representanter, gjester og innbudte velkommen til dette representantskapsmøtet. Det er ikke vanlig at vi arbeider hardt dagen etter 17. mai, men vi fant det riktig å innkalle dette møtet til denne dagen, fordi 18. mai i år falt på en søndag og fordi vi ønsket at Representantskapets medlemmer skulle være til stede ved avdukingen av monumentet over arbeiderbevegelsens pionérer. Det vil bli avduket kl. 13 i dag. Det er meningen at vi skal arbeide til klokken vel halv ett og så avbryter møtet for i dag.

P. Mentsen, Landsorganisasjonens nestformann, foretok navneoppropet. Navnefortegnelsen over Representantskapets medlemmer er tatt inn i slutten av protokollen. I de tilfelle da varamannen møtte, er det hans navn som er ført opp. For Nordland fylke hadde både representanten og varamannen meldt forfall, så ingen møtte. Erling Frogner, Sekretariatet, hadde forfall, og Bjarne Berg, Trondheim, Oskar Skogly, Lillehammer, og Alfred Nilsen, Sekretariatet, hadde forfall for 18. mai.

Fra Samarbeidskomitéen møtte Martin Tranmæl og Trygve Brateli, og som gjester statsråd Ulrik Olsen, sekretær Ivar Viken, Arbeidernes Opplysningsforbund, og arbeiderattaché Bruce Millen. Fra LO's ungdomsutvalg møtte Anders Mørk, fra LO's kvinne-

nemnd Hilda Andersen, fra LO's administrasjon: Jens Berg, revisor Tomter, Paul Engstad, Alfred Skar, Arne Kr. Meedby, Ragna Karlsen, Egil Ahlsen, Kåre Halden, Kjell Holler, Harald Andersen, Røberg-Larsen og Mirjam Nordahl.

Dagsorden og forretningsorden.

Konrad Nordahl refererte Sekretariatets forslag til dagsorden:

1. Godkjenning av dagsordenen og forretningsordenen.
 - a) Valg av dirigenter og sekretærer.
2. Beretning for 1957.
3. Regnskap og revisjonsinnberetning for 1957.
4. Den faglige situasjon.
5. Hovedavtalen.
6. Pensjonskassen.
7. Spørsmål om regulativ for LO's tillitsmenn.
8. Organisasjonssaker:
 - a) NFATF — fastsettelse av organisasjonsområdet.
 - b) Opprettelse av distriktskontor i Oppland fylke, Hedmark fylke, Telemark og Vestfold fylke, Møre og Romsdal fylke.
9. Ansettelse av sekretær ved LO's distriktskontor Bergen.

Dagsordenen ble enstemmig godkjent.

Nordahl refererte dette forslaget til forretningsorden, som også ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LO's presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedraget beregnes taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etterat det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene, avstemningene og de fattede beslutninger, samt oppgave over dem som deltar i debatten. Protokollen leses opp ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning. Arbeidstiden settes fra kl. 9.30—13.00, og fra kl. 15.00—18.30.

Dirigenter og sekretærer.

Konrad Nordahl: Som dirigenter foreslår vi Josef Larsson, Sekretariatet, og Arnljot Johnstad, Hamar.

(Dirigentene ble enstemmig valt.)

Som sekretærer foreslår vi Arne Li, Oslo, og Per Aase, Rogaland. (Også sekretærene ble valt enstemmig.)

Nordahl: Dermed er representantskapsmøtet konstituert, og jeg overlater plassen til dirigenter og sekretærer.

Beretning for 1957.

Dirigenten, Josef Larsson, refererte beretningens overskrifter og deres sidetall. Ingen merknader framkom, og beretningen ble enstemmig godkjent.

Dirigenten: — Det var forutsetningen at vi skulle ta regnskapet nå, men det vil ta tid, og jeg foreslår derfor at vi nå tar punkt 8 b på dagsordenen, opprettelse av distriktskontorer.

Nye distriktskontorer.

Alf Andersen, Sekretariatet: — Siden Kongressen i 1953 besluttet å oppheve de tidligere samorganisasjonene og opprette lokale samorganisasjoner og distriktskontorer, har Representantskapet to ganger behandlet denne saken. Kongressen forutsatte at det skulle opprettes 10 distriktskontorer rundt om i landet. Representantskapet har tidligere gjort vedtak om opprettelse av 7 kontorer, og det skulle da etter kongress-vedtaket gjenstå 3. Sekretariatet foreslår at det blir opprettet et distriktskontor på Hamar for Hedmark fylke, ett på Gjøvik for Oppland fylke, og dessuten et kontor for Telemark og Vestfold som ikke er stedfestet ennå. Det blir foreslått at Sekretariatet skal få fullmakt til å bestemme hvor kontoret skal ligge. Det forutsettes at distriktskontorene trer i funksjon når omleggingen til lokale samorganisasjoner er tilendebrakt. Denne omleggingen vil bli påbegynt nå og skulle være avsluttet innen årets utgang. Ett distrikt står ennå igjen, nemlig Buskerud. Det vil vi komme tilbake til senere.

Komitéen for omlegging av samorganisasjoner og opprettelse av distriktskontorer har diskutert om det er heldig at Møre og Trøndelagsfylkene får et felles distriktskontor, slik Kongressen forutsatte i 1953. Komitéen mener det bør tas under overveielse å opprette et eget distriktskontor for Møre. Det vil da i alt bli 11 kontorer i stedet for 10. Sekretariatet foreslår at Representantskapet

skal gi Sekretariatet fullmakt til eventuelt å opprette et distriktskontor for Møre hvis det finner det nødvendig.

Sekretariatet la fram følgende forslag:

«Opprettelse av distriktskontor i Oppland fylke, Hedmark fylke, Telemark og Vestfold fylker, Møre og Romsdal fylke.

Komitéen for omlegging av samorganisasjoner og opprettelse av distriktskontorer hadde møte på LO's kontor mandag 30. desember 1957. Til behandling forelå den fortsatte omlegging til lokale samorganisasjoner i distriktene og opprettelse av distriktskontorer.

LO's distriktskontorer.

Kongressen i 1953 besluttet etter organisasjonskomitéens innstilling å gi Representantskapet fullmakt til å bestemme antall distriktskontorer og hvor disse skulle plasseres. I organisasjonskomitéens innstilling var det foreslått opprettelse av distriktskontorer i følgende fylker:

1. Finnmark fylke.
2. Troms fylke.
3. Nordland fylke.
4. Trøndelagsfylkene og Møre.
5. Bergen, Sogn og Fjordane og Hordaland fylke.
6. Rogaland fylke.
7. Agderfylkene.
8. Telemark og Vestfold fylker.
9. Oppland fylke.
10. Hedmark fylke.

I representantskapsmøtet 26. november 1953 ble det besluttet at Sekretariatet fikk fullmakt til å arbeide for opprettelse av distriktskontorer underlagt LO på følgende steder: Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen, Stavanger og Kristiansand.

I representantskapsmøtet 3. og 4. juli 1954 ble det i tillegg besluttet å opprette distriktskontorer for Finnmark og Kirkenes. I alt foreligger det således beslutning om opprettelse av distriktskontorer i 7 distrikter. Seks av disse er etablert eller i ferd med å etableres. Der gjenstår således etter Kongressens forutsetning 3 distrikter som Representantskapet ennå ikke har fattet vedtak om. Det gjelder Oppland fylke, Hedmark fylke, Vestfold og Telemark fylker.

Komitéen har drøftet spørsmålet, og mener at tiden er inne for Representantskapet til å fastsette hvor de øvrige av de forutsatte 10 distriktskontorer bør ligge. Komitéen vil derfor foreslå for Sekretariatet at det fremmer forslag til Representantskapet, sålydende:

«Der opprettes distriktskontor på Hamar for Hedmark fylke, på Gjøvik for Oppland fylke, samt distriktskontor for Vestfold og Telemark fylker, hvor det overlates til Sekretariatet å fastsette stedet for distriktskontorets beliggenhet.

Distriktskontorene trer i funksjon fra det tidspunkt omleggingen til lokale faglige samorganisasjoner er tilendebrakt i vedkommende distrikt.»

Komitéen finner for øvrig å ville gjøre Sekretariatet merksam på at den finner det ytterst betenkelig at Møre fylke skal underlegges distriktskontoret i Trondheim, som foreslått av organisasjonskomitéen på Kongressen i 1953. Møre er et så vanskelig og spesielt distrikt at komitéen vil henstille til Sekretariatet å overveie om det også ikke vil bli nødvendig å opprette et eget distriktskontor for Møre. Dette bør imidlertid utsettes inntil distriktskontoret i Trondheim er etablert, slik at man vinner noen erfaring.

Oslo, 31. desember 1957.

Alf Andersen. Thorleif Andresen. Klaus Kjelsrud.

Komitéens innstilling ble behandlet i Sekretariatets møte 7. januar og 16. mai d. å. Sekretariatet tiltrådte innstillingen. Representantskapet innbys til å gjøre følgende vedtak:

1. Der opprettes distriktskontor på Hamar for Hedmark fylke, på Gjøvik for Oppland fylke, samt distriktskontor for Vestfold og Telemark fylker, hvor det overlates til Sekretariatet å fastsette stedet for distriktskontorets beliggenhet.

Distriktskontorene trer i funksjon fra det tidspunkt omleggingen til lokale faglige samorganisasjoner er tilendebrakt i vedkommende distrikt.

2. Representantskapet gir Sekretariatet fullmakt til eventuelt å opprette distriktskontor for Møre og Romsdal, når distriktskontoret i Trondheim er etablert og man har fått den nødvendige erfaring.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Sekretær i Bergen.

Dirigenten foreslo at en nå skulle behandle punkt 9 på dagsordenen, ansettelse av sekretær i Bergen.

Thorleif Andresen, Sekretariatet: — Sekretariatet har nedsatt en komité — bestående av Erling Frogner, Klaus Kjelsrud og undertegnede — til å gå gjennom søknadene på stillingen som sekretær ved LO's distriktskontor i Bergen. Vi har gjort det. Vi står nå foran omlegging til lokale samorganisasjoner også i Bergen, og det har vært drøftet spørsmålet om å ansette en fastlønt sekretær ved denne lokale samorganisasjonen. Komitéen mente at vi ikke burde ansette sekretær ved distriktskontoret før vi har sett hvem som blir ansatt ved den lokale samorganisasjonen. Komitéen foreslo for Sekretariatet å få utsatt saken.

Andresen la på Sekretariatets vegne fram dette forslaget:

«LO's representantskap gir Sekretariatet fullmakt til å ansette sekretærene ved distriktskontoret i Bergen etterat tilsettingen av sekretær i den lokale Samorganisasjon i Bergen er sluttført.»

Sekretariatets forslag ble enstemmig godkjent.

Johs. Løkke ble innvilget permisjon fra ettermiddagsmøtet mandag. Varamannen, Sverre Enger, møter i hans sted. Møtet hevet kl. 11.40.

Mandagens møte.

Representantskapsmøtet fortsatte mandag 19. mai klokken 9.30 med Josef Larsson som dirigent. Protokollen fra søndagens møte ble referert og enstemmig godkjent. Følgende permisjonssøknader ble godkjent: Lorang Kristiansen, Gunvald Hauge, Bendik Øyan, alle Oslo. Møtet fortsatte med dagsordenens punkt 3:

Regnskap og revisjonsinnberetning for 1957.

Revisor Tomter la fram revisjonsinnberetningen for 1957, og dirigenten refererte hovedtallene i regnskapet. Ingen ba om ordet, og revisjonsinnberetning og regnskap ble enstemmig godkjent. De utdelte regnskapene ble samlet inn igjen, og det ble gitt melding om at forbundene ville få tilsendt regnskapene på vanlig måte.

En gikk deretter over til dagsordenens punkt 4:

Den faglige situasjon.

Konrad Nordahls innledningsforedrag.

Konrad Nordahl, Landsorganisasjonens formann, holdt dette innledningsforedraget:

— Sist vi var samlet — 15. januar i år — behandlet vi den faglige situasjon. Representantskapet fattet da visse vedtak, som jeg ikke skal gjenta nå. Vi arbeidet videre på grunnlag av vedtakene, og resultatet ble det forslaget for det private næringsliv som var ute til uravstemning og som det ble gitt svar på i begynnelsen av mars.

Det som kan ha interesse i sammenheng med dette, er den avstemningsmåten som ble gjennomført. Vi besluttet å sende forslaget til uravstemning hos alle som ble omfattet av det. Resultatet var at 67.3 prosent deltok. Av ca. 276 000 stemmeberettigede avga 186 203 stemme. Så vidt jeg vet er det første gang i Landsorganisasjonens historie vi har hatt en så stor tilslutning ved en avstemning. Likevel lyktes det ikke å komme opp i 200 000 stemmer. Jeg tror imidlertid vi skal være fornøyd med den nye metoden for avstemning. Den gir bedre kontakt med medlemmene, flere studerer forslagene og setter seg inn i stoffet enn når det blir lagt fram på medlemsmøtene. Ved den forrige avstemningen — i 1954 — deltok vel 30 prosent. Denne gangen kom vi altså opp i 67.3 prosent. Jeg tror at den erfaring vi har høstet ved

denne avstemningen, og det samme gjelder avstemningen over forslaget for statsfunksjonærene, tilsier at vi i framtiden bør bruke denne avstemningsmetoden når det gjelder større tarifforslag.

Et samlet tariffoppgjør byr på visse vansker. Vi får ikke anledning til å gå gjennom de enkelte tariffavtalene og tilpasse dem den nye tariffavtalen. Det må vi gjøre etterpå. Vi har fått endel krangel i forbindelse med dette. Vi forhandler nå med Norsk Arbeidsgiverforening, og vi hadde trodd at vi skulle blitt ferdig før dette representantskapsmøte. Det har imidlertid ikke lyktes. Det er uenighet om toskift-arbeiderne, om hva som skal regnes med under «taket». Det er strid om spesialtillegg for personer og grupper skal regnes med i taket eller om vi skal se bort fra det. Også endel andre slike ting er det krangel om. For de grafiske fag har det meldt seg enkelte tvistesporsmål. Det er også uenighet når det gjelder spørsmålet om de 18 ørene i tillegg for minstelønnsfagene skal utbetales for overtidstimer. Vi forhandler nå om disse sakene. Det skal være et nytt forhandlingsmøte onsdag. Hvis vi ikke kommer fram til enighet, må vi vurdere om vi skal ta arbeidsrettssak. Jeg skulle tro at for enkelte spørsmål er vi nødt til å ta arbeidsrettssak. Det fins visse muligheter til at vi kan komme fram, men jeg tør ikke si noe bestemt. Vi får prøve å komme til forlik. Et rimelig forlik er bedre enn å gå til Arbeidsretten. I løpet av denne måneden vil vi vite hvor vi står.

Oppgjøret for statsfunksjonærene ble på en rekke måter bedre enn for det private næringsliv. Statsfunksjonærene hadde en rekke ting som skulle rettes opp, og det ble gjort. De fikk en god avtale med staten.

Etter oppgjøret for det private næringsliv og for staten har vi hatt konflikten i Oslo kommune. Den gjaldt ikke det ordinære tariffoppgjøret, men justeringer og normeringer. Denne konflikten ble ordnet i løpet av noen dager. Det ble oppnådd enighet om å ta opp tvisten om justeringene og normeringene i forbindelse med den alminnelige tariffrevisjonen. Det foreligger nå et forslag som er anbefalt av forhandlerne og ute til uravstemning.

Det eneste jeg vil ha lov til å si i denne sammenheng, er at vi må prøve å komme fram til en ordning, slik at tariffoppgjør, justeringer og normeringer kan ses under ett. Normeringer og justeringer i tariffperioden må vi prøve å ordne på en annen måte. Ved normeringer og justeringer kan ikke alle få noe. I Oslo betydde de forbedringer for $\frac{1}{3}$ av de ansatte. Men alle skulle votere over forslaget, og da er det naturlig at de som blir justert eller normert, synes de får for lite eller at kameraten får for mye, og de som ingen ting har fått, stemmer selvsagt imot. Alminnelige

avstemninger over normeringer og justeringer er en metode vi ikke kan drive for ettertiden. Enten må disse tingene tas under det ordinære tariffoppgjøret eller de må avgjøres av en nemnd.

Oppgjøret med kommunene er nå for øvrig begynt. Det er innledet forhandlinger med By- og Herredsforbundet, men forhandlingene er på et forberedende stadium, så vi har ikke oversikt over hvordan det vil gå.

Så har vi innenriksfarten. Der er det oppstått en pussig situasjon. Vi har fire organisasjoner i innenriksfarten. To av dem, Sjømannsforbundet og losene, er med i Landsorganisasjonen. Styrmennene og maskinistene står utenfor. For maskinistene ble det ikke oppnådd enighet, og det er fremmet forslag om lønnsnemnd. Styrmennene har en senere utløpstid. Heller ikke for dem er det lyktes å oppnå enighet, og det er foreslått lønnsnemnd. Styrmennene satte i verk en aksjon, som avisene forteller ble avblåst i natt. For Sjømannsforbundet forelå det et meglingsforslag, som medlemmene har forkastet. Det er ny megling i dag, hvor en skal prøve å ro forslaget i land. Jeg vet ikke om det lykkes. Det er en eiendommelig situasjon. Det er ikke lett for Regjeringen å foreslå lønnsnemnd for maskinistene og styrmennene og da unngå et slikt forslag for Sjømannsforbundet. Da ville vi få et ramaskrik. Det mest korrekte ville antakelig vært — når det hele var så usikkert og det ikke er mulig å godta en stopp i innenriksfarten — at Regjeringen hadde fått fullmakt til å ordne hele innenriksfarten ved lønnsnemnd hvis det ikke ble oppnådd enighet. Nå risikerer vi lovbehandling tre ganger. Det er ikke noe behagelig å ha lønnsnemndbehandling i Stortinget. Det var greitt for meg da jeg ikke var på Stortinget, men jeg synes det er mindre behagelig nå da jeg sitter der.

Til høsten har vi tariffoppgjør for utenriksfarten. Jeg vet ikke hvordan det går. Det er jo vanskeligheter i utenrikstraden nå. Så har vi hvalfangsten og handelen. Disse tre gruppene står nå igjen. Da har vi ordnet praktisk talt alle tariffavtalene. Til neste år er det bare igjen Handel og Kontors avtaler med Norsk Arbeidsgiverforening. Handel og Kontor har en indeksreguleringsbestemmelse som sier at det skal optas forhandlinger om indeksoppgjør hvis indeksen pr. 15. mai i år er steget til et bestemt punkt. Det har den nå steget til, så i midten av juni ble det forhandlinger der.

Så har vi våre egne indeksforhandlinger. Fra mars til april var det en stigning i indeksen på 3.3 poeng, fra 155.2 poeng i mars til 158.47 i april. Hadde det vært 158.50, ville det blitt rundet opp til 159. Det er altså bare tre små brøker som står igjen til indekstallet er på 159. Hvis indekstallet til 15. mai stiger med 1 poeng

og noen bitte små brøker, vil det bli rundet opp til 160. Det blir kjent 15. juni. Dermed vil vi få indeksforhandlinger i gang. Hvis ikke det skjer, kommer indeksen sikkert opp i 160 til 15. juni. Det vil bli kjent 15. juli.

Vi må regne med at indekstallet i mai eller juni når 160 poeng, som gir adgang til forhandlinger. Så er spørsmålet: Hvordan vil Norsk Arbeidsgiverforening stille seg? Vi må regne med at NAF vil si at slik situasjonen er i øyeblikket, kan de ikke gå med på regulering av lønningene. Da har vi bare én ting å gjøre: Si opp tariffavtalene for å skape en situasjon. Det kan også tenkes at NAF kommer med et tilbud som er så dårlig at forhandlingsutvalget og Sekretariatet ikke på noen måte kan anbefale det. Da har vi heller ikke noe annet å gjøre enn å si opp avtalene. Det tredje alternativ er at NAF kommer med et tilbud som Sekretariatet ikke vil avvise. Representantskapet vil da bli innkalt for å ta stilling til et eventuelt tilbud.

Vi må regne med alle disse tre alternativene. Det er ikke lett å si hva som er mest sannsynlig. NAF holdt sterkt på at subsidiereduksjonen skulle tas i to etapper. De truet med å forkaste forslaget hvis ikke det skjedde. Det har jeg ikke noen tro på at de ville gjort, men de sa at hvis hele subsidiereduksjonen skulle tas i én omgang, ville de avvise alle krav ved eventuelle indeksforhandlinger. Nå ble subsidiereduksjonen delt i to. Vi har fått den første, og den andre kommer til høsten, muligens 1. september. Vi vet ikke hvordan situasjonen vil utvikle seg utover sommeren, men vi må være forberedt på litt av hvert.

Det hele må ses på bakgrunn av arbeidssituasjonen. For første gang etter krigen er vi i den situasjon at det er ikke så få innskrenkninger. I vinter hadde vi den vanlige sesongmessige ledigheten, vi hadde endel ledighet på grunn av naturforhold, feilslått fiske osv., men vi hadde også endel arbeidsledighet på grunn av de alminnelige konjunktorene. Det merkes særlig i bekledningsindustrien. Det har vært endel innskrenkninger i tekstil. Vi har også fått det i skotøyindustrien. Det er snakk om å legge ned Salomon Skofabrikk. Mange steder er det innskrenket arbeidstid. Det er mulig at vi til sommeren ikke vil merke særlig til arbeidsløsheten. Men vi må være klar over at hvis det ikke skjer endringer ute i verden når det gjelder den økonomiske aktivitet, må vi regne med innskrenkninger i vanlige stasjonære bedrifter som ellers går for fullt. Den internasjonale konkurransen er blitt sterkere. Alle kostnadsøkninger fører med seg at vår konkurransevne blir svekket. Det er vi nødt til å ta hensyn til. Det er typisk det som hendte under sluttforhandlingene for det private nærings-

liv. Da var vi i den situasjon at det var to fløyer innen NAF som delvis sloss sterkt. Den ene fløyen representerte de gruppene som satt hardt i det, for eksempel hele bekledningsindustrien. De kom direkte til oss og spurte om vi ville ødelegge dem fullstendig. De var mot et felles tariffoppgjør. De mente det ville være lettere for dem med forbundsvis oppgjør. De arbeidsgivergruppene som sto bra økonomisk, ville derimot ha fellesoppgjør. Hos oss var det motsatt. De gruppene som lå dårligst an, ville gjerne ha fellesoppgjør, mens de forbundene som lå bedre an i den økonomiske situasjon, helst ville ha separate oppgjør.

Når vi kommer til indeksoppgjøret, vil mange arbeidsgivergrupper ikke ha noen vanskeligheter med å gå med på et rimelig forslag. Men de gruppene som hadde betenkeligheter under tariffrevisjonen, vil også gjøre seg gjeldende ved indeksoppgjøret. De vil si at de må lukke bedriftene. Det vil være veldig vanskelig når vi har et felles indeksoppgjør å ta et ulikt oppgjør. De som er ansatt i industriene med best økonomi, vil da få den største del av kaka. Dette kommer vi tilbake til når situasjonen er mer avklart.

Vi må være klar over at hvis det ikke skjer endringer ute i verden, må vi regne med arbeidsløshet til vinteren, kanskje større enn siste vinter. Spørsmålet er da hva statsmyndighetene vil gjøre for å stimulere arbeidslivet og sysselsettingen. Vi vet at det arbeides med planer og at det er nedsatt et aksjonsutvalg. Det må ikke bli slik som siste vinter, at en stor del av sysselsettingsmidlene går til snømåking. Det er lite produktivt. Det må settes i gang slike arbeidere som har framtidig verdi og som øker den alminnelige velstand i landet.

Jeg skal ikke si mer enn dette om den faglige situasjon. Hovedavtalen er ført opp som egen post på dagsordenen.

Dirigenten, Josef Larsson, takket Nordahl for foredraget.

Ordsiftet.

Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund: — Jeg hadde trodd at formannen ville gå mer i detaljer om årets tariffoppgjør. Jeg har en følelse av at enkelte blir skjøvet til side fordi de er små. Jeg tilhører en gruppe som har det vanskelig på mange måter. Jeg synes man bør veie argumentene når man skal holde slike grupper nede. Jeg sikter til ting som ble sagt på forrige representantskapsmøte. Rønbeck sa at jeg nikket da Mentsen spurte om vi skulle gå til Prisdirektoratet og be om å få høyere priser på brød. Jeg svarte ikke på det den gangen, men jeg vil gjerne si

nå at jeg har det med å nikke når det sies noe som ikke har noe med sannheten å gjøre. Derfor nikket jeg to ganger da Rønbeck talte. Jeg vil gjerne si til Rønbeck, Mentsen og andre at de bør bruke den lille reduksjonstabellen. Siden 1949 har indeksen gått opp fra 100 til 160. Bare 3 poeng skyldes høyere brødpriiser. Vi har vært solidariske, og da gjør det vondt å høre slik agitasjon som Rønbeck kom med på forrige representantskapsmøte. Jeg vil be Rønbeck lese beretningen for 1947. Da var bygningsarbeiderne i samme situasjon som vi er, og bygningsarbeiderne og arbeidsgiverne gikk sammen til prismyndighetene.

Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund, satte fram dette forslaget:

«Representantskapet har brakt i erfaring at grensetallene, «taket», i fellesforslaget vedtatt 4. mars 1958 for tariffrevisjonen med Norsk Arbeidsgiverforening har medført et lønnskilte for bestemte medlemsgrupper innen Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbunds tariffområde hvor det fra tidligere av var gjennomført lik lønn i tariffsatsene for kvinner og menn.

Representantskapet pålegger Sekretariatet at det ved framtidige forhandlinger av lønnsmessig karakter ivaretar likelønnsprinsippet for fagområder som allerede har gjennomført dette i tariffavtaler. De tidligere fattede vedtak på kongresser og på representantskap om lik lønn for likt arbeid av samme verdi, søkes oppfylt.»

Strømmen sa i sitt innlegg blant annet:

— Landsorganisasjonen har oppfordret forbundene til å ta sikte på å fjerne skillet mellom kvinne- og mannslønn. Det er arbeidets art som skal lønnes og ikke kjønn. Representantskapet vedtok også på forrige møte at vi skulle arbeide for likelønn. I formannens redegjørelse på januar-møtet understreket han dette med likelønnsprinsippet. Karsten Torkildsen, Hannestad og Mentsen var også inne på det.

I Hotell og Restaurant har kokker og serveringspersonale hatt likelønn siden vi fikk tariff i 1932. En stor gruppe ble satt utenfor i 1948 og 1949, men det fikk vi rettet opp igjen. I 1958 har vi fått et nytt skille. Jeg synes derfor ikke våre interesser er blitt tilstrekkelig varetatt når det gjelder likelønnsprinsippet. Vi måtte gå til Arbeidsretten. Der møtte Arbeidsgiverforeningens høyeste tillitsmenn, og vi kunne da ventet at også LO's øverste tillitsmenn hadde møtt.

Vi betrakter det oppgjøret som nå har skjedd som lite overveid. Vi sendte et fem siders brev til LO og pekte på problemene. Vi ba om å bli tatt med på råd. I tariffrådet sa formannen at vi skulle få spesielle forhandlinger. Det fikk vi også. Thorleif Andresen var

med fra LO. Det var ikke mulig å få NAF med på en protokolltilførsel, og vi tapte arbeidsrettssaken. I tre år må vi nå operere med forskjellige lønninger for kvinnelige og mannlige kokker, til tross for at likelønnsprinsippet har vært gjennomført siden 1932. Vi har vedtatt fellesforslaget, fordi vi så det i sammenheng og ville vise en solidarisk linje, men de som er blitt rammet, kritiserer forbundet fordi deres interesser ikke er varetatt.

Karl Oshaug, Norsk Sjømannsforbund: — Jeg er enig med Konrad Nordahl i at det har oppstått en merkelig situasjon i innenriksfarten. Det skal være et meglingsmøte i dag, men jeg vet ikke hva som vil skje. Når jeg har forlangt ordet, er det for å si noen generelle ting. Det gjelder spørsmålet om lønnsnemnd. Vi har vært enige om i LO's representantskap at forholdene med lønnsnemnd gjør at arbeidsgiverne ikke er forhandlingsvillige. Vi må regne med at lønningene i innenriksfarten til alle tider vil bli diktert av lønnsnemnd. Det er riktig at et anbefalt forslag ble forkastet, men det har tidligere hendt at ny megling har ført til et nytt forslag, som så er blitt vedtatt. Det er ikke sikkert det skjer nå. Man har lønnsnemnda til å holde folkene i sjakk. Når man har så stor makt i samfunnet at man kan diktere grupper av arbeidere deres lønninger, burde man også ha så stor makt at man kunne diktere arbeidsgiverne. Men det har man ikke. Vi bør komme dit at arbeidsgiverne er redde for lønnsnemnd. Det er i dag et apparat som virker ensidig. Med den politiske makt vi har, burde det være mulig å få arbeidsgiverne til å begripe at lønnsnemndbehandling vil gå ut over dem.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund: — Formannen nevnte at bekledningssektoren er en av de gruppene som har vanskeligheter. Det er riktig. Vi har hatt endel oppsigelser, og det har vært drevet mye med kortere arbeidstid, helt ned til halv uke. Det kan ikke fortsette i lengre tid på den måten.

Hva kommer det av at det går så dårlig i bekledningsindustrien? Det skyldes blant annet dumping fra østsonestaten. Vi har også mye unødvendig import. Disse spørsmålene er tatt opp med myndighetene, og jeg håper det blir gjort noe snart. Ellers får vi større vanskeligheter.

Jeg vil gjerne be representantene være oppmerksom på spørsmålet og gjerne ta opp på hjemstedene spørsmålet om bruk av norske varer. Vi importerer en hel del utenlandske varer som er like dyre som de norske, men mye dårligere. Folk er tilbøyelige til å kjøpe utenlandske varer. Når norske bedrifter bruker utenlandske ord, kjøper publikum varene. Folk må lures til å kjøpe norske varer. Jeg vil nevne en absurd ting. Det gjelder de Olabuksene og jakkene som importeres fra Amerika. De koster mer

og er dårligere enn de norske, men ungene vil ha det som er utenlandsk. Her kan foreldrene gjøre noe. Utgiftene til klær, skotøy og tekstil teller mye for en familie. Bruk av norske varer vil derfor by på store fordeler. Det er beklagelig at store firmaer bruker svære annonser for å reklamere for utenlandske varer. Den enkelte lønns-mottaker bør være mer på vakt enn han er i dag.

Fellesoppgjøret hadde endel uheldige virkninger. Det gjelder også hos oss, men vi har fått LO's tilsagn om støtte til å få løst spørsmålene. Jeg er ellers enig med Strømmen i det han sa om mannlige og kvinnelige lønninger. Jeg hadde håpet at vi i år skulle ha kommet lenger fram.

Karsten Torkildsen, Sekretariatet: — Et par talere har kritisert fellesoppgjøret. Representantskapet behandlet i januar tariffrevisjonen og skisserte en ramme for oppgjøret. Jeg vil gjerne spørre: Har forhandlingsutvalget og Sekretariatet fulgt denne linjen? Det er det som er spørsmålet. Jeg vil besvare det med ja. Vi i forhandlingsutvalget gjorde så godt vi kunne. Mange grupper ville gjerne stå utenfor fellesoppgjøret. Jeg hadde også en slik gruppe, Hydroarbeiderne, men vi måtte se det hele i sammenheng.

Selvfølgelig blir det skjevheter ved et fellesoppgjør. Det er noe i dette Strømmen sa om likelønnsprinsippet. Men det er noe i forslaget også som går i riktig retning. Jeg tenker på at tillegget ble likt for kvinner og menn. Glem ikke de store spørsmålene som ble løst.

Håkon Bjordal, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: — Jeg tror ikke det var noen som regnet med generelt tillegg ved dette tariffoppgjøret. Representantskapsmøtet hadde sikkert folkene med seg da det trakk opp retningslinjene for oppgjøret. Men jeg hadde trodd at vi skulle fått en avtale som det var mulig å forstå. Det er gjort for lite for å klarlegge hva avtalen innebærer. Det har vært årsak til mye misnøye på arbeidsplassene. Tillitsmennene ble orientert før avstemningen. Vi spurte han som orienterte oss hvordan det ble med helgeprosentene, men det svaret vi fikk var ravende galt. De som orienterte utad visste ikke engang hva avtalen innebærer.

Kjell Jensen, Norsk Tobakkarbeiderforbund: — Tvisten om spesialtilleggene rammer vårt forbund. Jeg hadde håpet at den ville vært avklart til nå. Jeg ventet at formannen ville gått mer i detaljer om de forhandlingene som har vært før.

Jeg tror det er nyttig og nødvendig at indeksoppgjøret blir diskutert på dette møtet, slik at forhandlingsutvalget vet Representantskapets mening. Jeg mener at det ikke kan være rom for kompro-

miss med NAF på dette punktet. Det går ikke an å godta et forslag som ikke gir full kompensasjon for prisstigningen fra 153 poeng.

Ragna Karlsen, LO's administrasjon: — Jeg hadde ventet at andre hadde tatt ordet til den saken Strømmen reiste. Jeg er skuffet over Arbeidsrettens dom i saken om lønningene for kokkene i Hotell og Restaurant, og jeg deler fullt ut Strømmens reaksjon. Dommen viser at vi ikke engang står på stedet hvil i likelønsspørsmålet. Vi har gått tilbake. Det er sørgelig at dette ble gjort og at våre egne har vært med på å kneble oss. Jeg er glad for at Strømmen reiste saken. Jeg håper at vi ikke opplever noe liknende når vi til høsten får forhandlinger for Handel og Kontor. Så snart som mulig bør vi få ratifisert konvensjonen om likelønn.

Spørsmålet om bruken av norske varer — som Rudolf Eriksen reiste — blir behandlet på mange fronter. Det blir behandlet i Forbrukerrådet, og også kvinnenemnda har tatt saken opp.

Thorleif Andresen, Sekretariatet: — Om den saken som Strømmen reiste, vil jeg si: Vi får ta den nødvendige kritikken når vi er kommet opp i en slik situasjon. Jeg var på landsstyremøtet i Hotell og Restaurant. Kvinnene sa at de syntes det var modig gjort av meg å komme. Jeg sa da som jeg sier nå: Vi er beredt til å ta den kritikken som er nødvendig.

Hotell og Restaurant fikk egne forhandlinger, som administrasjonen hadde lovet. På forhandlingsmøtet gjorde jeg alarm mot Arbeidsgiverforeningens tolkning. Den var ikke i samsvar med ånd og tone i tarifforslaget. Vi ville ha nemnd-behandling, men det gikk ikke NAF med på. Etterat vårt juridiske kontor hadde tatt ut stevning for Arbeidsretten, sa NAF seg villig til å gå med på nemnd-behandling. Jeg møtte i Arbeidsretten og jeg brukte der samme prosedyre som jeg hadde brukt overfor NAF. Vårt syn har ikke endret seg når det gjelder prinsippet om likelønn. Men vi er i dette tilfellet kommet noe skjevt ut. Vi får ta kritikken og de nødvendige forholdsreglene for å hindre at vi kommer opp i en liknende situasjon. Strømmens forslag ser jeg som en videreføring av fagorganisasjonens stilling til likelønnsprinsippet. Det er en gjentakelse av det vi har vedtatt tidligere.

Th. Hanæs, Telemark faglige samorganisasjon: — Jeg tar ordet vesentlig på grunn av arbeidssituasjonen. Vi hadde 40 000 ledige siste vinter. Det er et uhyggelig tall. Det maner fram igjen spøkelsen fra mellomkrigsåra. Formannen nevnte at mange bedrifter innskrenker. Det vil være klokt av oss å ta opp spørsmålet om hvordan vi skal møte denne situasjonen. Representantskapet bør kanskje henstille til Sekretariatet å ta opp med NAF spørsmålet om å innskrenke overtiden til et minimum. I bygg og anlegg er

det en utstrakt overtid. Hvis den blir innskrenket, kan flere få fast beskjeftigelse.

Alf Olsen, LO's distriktskontor, Troms: — Formannen nevnte arbeidsløsheten. Han mente at hvis det ikke skjer noe ute, måtte vi regne med større ledighet til vinteren. Ledigheten er større i Nord-Norge enn ellers i landet. Særlig etterat vi ble ferdig med gjenreisningen, har vi fått tilbake den gamle sesongledigheten. Jeg vil understreke det formannen sa om at det må gjøres grundige forberedelser når det gjelder planer for å få i gang arbeid.

P. Mentsen, Sekretariatet: — Det er kommet endel kritikk over fellesoppgjøret. Det er forståelig. Men jeg tror det er riktig det som Karsten Torkildsen sa: Vi må ikke glemme utgangspunktet. Representantskapet trakk opp et mandat for forhandlingsutvalget, og det er oppfylt. Det kan det ikke være tvil om.

Når det gjelder det problemet som Strømmen nevnte, er det ikke noe å gjøre med det nå, men jeg mener at vi skulle heller tatt nemnd-behandling enn arbeidsrettssak. Jeg tror nemnd-behandling ville gitt større muligheter. Forslaget fra Strømmen synes jeg det er naturlig å oversende Sekretariatet.

Jeg fikk inntrykk av at Dahlberg beskyldte meg for å ha sagt at bakerne har skyld i hele prisstigningen siden 1949. Det har jeg ikke sagt. Jeg har bare konstatert at når bakerens lønninger stiger, registreres det med en gang på indeksen.

Det er endel tvister som det nå forhandles om, men det er ikke så mange av dem som en skulle vente etter et fellesoppgjør som omfatter flere hundre — for ikke å si tusen — tariffavtaler. Jeg tror det skal lykkes å rydde opp i tvistene. Tvistene er ikke større enn at de skulle kunne løses ved forhandlingsbordet. Lykkes det ikke, får vi gå til rettssak.

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Thorleif Andresen og Mentsen har svart på de fleste tingene. Jeg forsto Dahlberg slik at han var misfornøyd med at jeg ikke hadde kommet mer inn på lønnsoppgjøret som ble vedtatt i mars. Det ble vedtatt av medlemmene med stort flertall. Fire forbund forkastet forslaget, deriblant bakerne, men det var iallfall 400 bakere som stemte for, til tross for at hovedstyret enstemmig forkastet det.

Når alle er i én båt, er det vanskelig å få et resultat som er rettferdig for alle. Innenriksfarten ble tatt ut, men det viser seg at de har det ikke så lett, selv om de får operere for seg selv. Det kan også oppstå urettferdighet innen et forbund som har forskjellige grupper. 100 prosent rettferdighet er praktisk talt umulig.

Så var det den saken som Strømmen nevnte. Jeg ble ikke innstevnet som vitne i Arbeidsretten. Hadde jeg blitt det, ville jeg

selvsagt kommet. Jeg synes ikke det er grunn til å bebreide LO's topptillitsmenn. Thorleif Andresen var vitne, og vi kunne ikke gitt annen forklaring enn den han ga.

Likelønnskomitéens innstilling er nå ferdig, men den er ennå ikke offentliggjort. Når det skjer, får vi se hva den inneholder. Vi vet at komitéen foreslår at konvensjonen om likelønn skal ratifiseres. Vi vil gå på Regjeringen for å få den til å sette fram proposisjon. Det vil gjøre det lettere for oss i neste omgang å presse på for å få likelønn.

Rudolf Eriksen var sterkt inne på importen av utenlandske varer og dumpingimporten fra Øst-Europa. Jeg vil understreke at vi er interessert i at folk i størst mulig utstrekning kjøper norske varer. Men vi er også et selgende land. Store grupper som er representert i denne salen, vil bli arbeidsledige den dagen vi ikke kan selge til utlandet. Vi er i høyeste grad interessert i å selge på verdensmarkedet. Å finne den riktige avveiningen mellom kjøp og salg, er ikke alltid så enkelt. Reduserer vi importen, vil det gå utover eksporten. Myndighetene må avveie hva som totalt sett er til beste for landet. Men vi burde være mer norsk-minded når det gjelder varer vi produserer. I en rekke land blir varene avmerket, slik at man kan se hvilke land de kommer fra. Hvis vi kunne få gjennomført noe liknende, kunne det hjelpe opp norsk arbeidsliv betraktelig.

Debatten var dermed avsluttet.

Dirigenten, Josef Larsson, foreslo Strømmens forslag sendt til Sekretariatet. Det ble enstemmig vedtatt.

Hovedavtalen.

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Siste fagkongress besluttet å overlate til Sekretariatet spørsmålet om å si opp Hovedavtalen og forhandle om ny hovedavtale. Resultatet skulle forelegges Representantskapet. Første forhandlingsmøte ble holdt før jul i fjor. Partene hadde da hvert sitt forslag. Forhandlingene ble utsatt på grunn av fellesoppgjøret. Da det var ferdig, reiste enkelte av NAF's forhandlere bort. Vi kom ikke i gang igjen med nye forhandlinger før etter påske. Det har vært mye fravær, og vi har derfor ikke fått ferdig noe forslag til ny avtale.

Vi har reist et par saker for første gang. Det kan bli vanskelig å få gjennomført dem i denne omgangen. NAF har reiste en sak av stor prinsipiell betydning. Det gjelder internasjonale blokader og demonstrasjonssaker. Vi forhandler også om paragraf 14 —

permisjonsparagrafen. Det er en av de få paragrafene som har et materielt innhold, det er spørsmål om kroner og ører.

Vi skal begynne forhandlingene igjen når representantskapsmøtet er ferdig. Jeg håper at det i løpet av denne måneden eller første halvdel av neste måned vil foreligge et forslag. Det vil bli behandlet på neste representantskapsmøte. Hvis det blir et nytt møte ut på sommeren — og det er ikke utelukket — vil forslaget være klart til dette møtet, sluttet Nordahl.

Ingen ba om ordet til dagsordenens punkt om Hovedavtalen. Nordahls redegjørelse ble tatt til etterretning.

Pensjonskassen.

Hans Hegg, Sekretariatet: — Inntektene for pensjonskassen har ikke holdt mål. Vi har vært nødt til å bruke garantibestemmelsen og kreve inn beløpet av de tilsluttede organisasjonene. Vi har sagt at vi ble nødt til å endre innskuddssatsene. Innskuddet vil nå bli 15 prosent for hvert tilmeldt medlem.

Vi innfører nå en ny ordning som går ut på at 20 års betalt medlemskap gir rett til full pensjon. Kortere medlemskap gir rett til så mange 20.-deler av full pensjon som antall betalte medlemsår.

En annen viktig endring gjelder enkepensjonen. Den er nå gradert til 25, 30, 35 og 40 prosent. Men vi foreslår nå at enkepensjonen i alle tilfelle skal være 40 prosent. Ellers er det også endel mindre forandringer.

Hegg la fram Sekretariatets forslag til endringer i vedtektene:

Organisasjon og formål.

§ 1.

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon (nedenfor kalt AFL)» rettes til Landsorganisasjonen i Norge (nedenfor kalt LO.)»

§ 2.

Siste ledd endres til:

Pensjonskassens vedtekter søkes godkjent av Sosialdepartementet.

§ 3.

1. avsnitt:

«AFL» rettes til «LO.»

I annen linje rettes «en representant» til «to representanter».

6. avsnitt:

Styrets beretning og regnskap sendes de organisasjoner som garanterer kassen, og er for øvrig tilgjengelig for kassens medlemmer.

Siste avsnitt, siste punktum får denne ordlyd:

«En av funksjonærenes representanter skal være medlem av utvalget.»

§ 4.

Det påhviler alle organisasjoner som har medlemmer i kassen ved hvert års utgang å sende inn til pensjonskassen oppgave over medlemmenes lønn med angivelse av lønnsgruppe for funksjonærene.

Endringer i disse oppgaver i årets løp, skal meddeles kassen senest ved utgangen av den måned endringen ble foretatt.

Organisasjonene plikter også å gi andre opplysninger som kassens styre måtte forlange.

§ 5.

Pensjonskassen omfatter:

a) Funksjonærstillinger og tillitsverv i LO med tilsluttede forbund og distriktskontorer, hvor stillingen er vedkommende funksjonærs eller tillitsmanns hovedverv. For disse er medlemskapet i kassen obligatorisk.

(2. avsnitt uforandret.)

b) AFL rettes til «LO».

c) Har organisasjoner som hører inn under punktene a eller b opprettet stillinger som avviker fra det vanlige organisasjonsarbeid, kan organisasjonen søke kassens styre om å få de stillinger som er vedkommendes hovedverv tilmeldt kassen.

Det samme kan også gjelde andre organisasjoner med tilknytning til fagorganisasjonenes formål og virksomhet.

Betingelsen for opptakelse av disse stillinger er at vedkommende organisasjon betaler tilskudd til kassen som bestemt i § 6 d og e. Dessuten må det medlem det søkes om opptakelse for ikke ha mindre enn 10 år igjen til aldersgrensen.

d) Når et medlemskap etter punkt b og c er innvilget, kan medlemskapet ikke trekkes tilbake så lenge stillingen opprettholdes.

f) Fratrer en funksjonær eller tillitsmann sin stilling etter anmodning fra organisasjonen for å overta stilling utenfor kassens område, kan styret etter søknad gjøre vedtak om at vedkommende kan fortsette sitt medlemskap mot at medlemsinnskudd og arbeidsgivertilskudd betales med tilsammen 15 prosent av innskuddsgrunnlaget. Jfr. § 6 a.

Innbetalinger til kassen.

§ 6.

a) 1. avsnitt: Tallet 18 000.00 rettes til «21 400.00» ordene «heri medregnet dyrtidstillegg» går ut.

2. avsnitt: «Betaling for overtidarbeid, honorarer, produksjonstillegg eller andre tilfældige»..... osv som før.

3. avsnitt: Fra og med 5. linje får denne ordlyd: «sammenliknet med lønningene som lå til grunn ved reguleringene pr. 1. juli 1957, eller for senere»..... osv. som før.

b) AFL rettes til «LO».

c) Organisasjoner som har tilmeldte stillinger i kassen etter § 5 a og b betaler til kassen et beløp som svarer til de innskudd deres medlemmer betaler.

d) Organisasjoner som har fått tilmeldt stillinger etter § 5 c, betaler til kassen 10 prosent av den lønn deres medlemmer betaler innskudd av.

e) Når nye forbund tilsluttes LO og dermed kommer inn under pensjonsordningen, betaler disse ved tilmeldingen engangstilskudd svarende til 20 prosent av en årslønn, beregnet på den lønn de forsikringspliktige funksjonærer og tillitsmenn har ved tilmeldingen. Oppretter bestående organisa-

sjoner nye stillinger betales på tilsvarende måte engangstilskudd med 20 prosent av årslønnen for den nye stilling.

Når en stilling som er blitt ledig i kassen ikke opptas med et nytt medlem innen tre år, må det ved senere tilmelding betales engangsinnskudd for ny stilling.

(Siste avsnitt som før.)

f) Ordene «og institusjon» går ut.

§ 7.

For medlemmer som hadde sitt medlemskap i kassen i orden før 1. januar 1948 og som ved oppnådd aldersgrense ikke har 20 års betalt medlemskap, må den organisasjon vedkommende er ansatt i betale for den tid som mangler på 20 år, 10 prosent pr. år av den årslønn medlemmet ved innmeldingen i kassen. Innbetalingen gjøres når medlemmet går over på pensjon.

Fritakelse eller endringer i innbetalingene.

§ 8.

a) Medlemmene er under sykdom og pliktig militærtjeneste fritatt for å betale innskudd hvis de ikke har lønn. Den tid det ikke betales innskudd for regnes ikke med i rettighetene til noen av kassens ytelser.

c) Etter siste komma: «betales tilsammen 15 prosent av lønnen».

Dessuten tilføyes:

Styret kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra denne bestemmelse.

Tilbakebetaling av innskudd.

§ 9.

a) Fratrer en pensjonsforsikret sin stilling i organisasjonen før betingelsene for pensjon er oppnådd, kan vedkommende, når 3 år er gått etter fratredelsen, kreve tilbakebetalt det innskudd som er betalt i henhold til § 6 a). Styret kan innvilge osv. som før.

c) Fra og med 6. linje får denne ordlyd:

«§ 6 a, b, c, eller d blir innbetalt osv. som før.

Pensjoner betales etter følgende regler.

§ 10.

a) Alderspensjon.

Aldersgrensen er for menn 65 år og for kvinner 60 år. Når medlemmet selv og den organisasjon vedkommende er ansatt i er enig om det, kan vedkommende fortsette ut over aldersgrensen. Kassens styre kan etter søknad fra den organisasjon medlemmet er ansatt i, i særlige tilfelle avvike fra bestemmelsen om 65 år og innvilge pensjon ned til 60 år.

Retten til alderspensjon inntreffer når medlemmet fratrer etter foranstående bestemmelser om aldersgrense.

(Tidligere pkt c blir siste avsnitt i pkt.a.)

b) Enkepensjon (tidl. pkt d).

(Tidligere pkt. e blir nr. 6 under pkt b.)

c) Barnepensjon (tidl. pkt. f) etter ordet «eller» i 2. linje innflettes: «etter avdøde».

d) Uførhetspensjon (tidl. pkt b).

Når et medlem definitivt må fratre sin stilling fordi hans arbeidsevne helt eller i vesentlig grad er gått tapt, kan styret etter søknad fra den

organisasjon vedkommende er ansatt i innvilge uførhetspensjon etter følgende regler:

(Punktene 1, 2, 3 og 4 er uforandret.)

§ 11.

Pensjonenes størrelser.

a) Full alderspensjon er 60 prosent av det innskuddsgrunnlag som hvert enkelt medlem sist har betalt innskudd av.

Jfr. § 6 a.

20 års betalt medlemskap gir rett til full pensjon. Kortere medlemskap gir rett til så mange 20.-deler av full pensjon som antall betalte medlemsår. Deler av år, mindre enn et halvt år, regnes ikke med. Halvt år eller mer regnes som helt år.

b) Innvilgede pensjoner reguleres opp eller ned i samsvar med reguleringen av lønnen for:

1. Den stilling vedkommende tillitsmann eller funksjonær som er ansatt på særskilt avtale hadde da han gikk over på pensjon.

For organisasjoner som praktiserer alderstillegg etter tjenestetid skal pensjonene likevel ikke reguleres høyere enn tilsvarende den tjenestetid pensjonisten hadde.

2. De funksjonærer som går inn under kollektivavtalen for funksjonærene.

Reguleringen foretas i overensstemmelse med de generelle tariffmessige lønnsendringer i henhold til den gruppeplasing vedkommende hadde ved overgang til pensjon.

Personlige lønnstillegg til etterfølgere i stillingen influerer ikke på pensjonene.

3. (som før).

c) Enkepensjon utbetales med 40 prosent av det pensjonsgrunnlag ektefellen hadde eller ville ha fått etter oppnådd aldersgrense.

d) (Tallene endres fra 400 til 600 og fra 2000 til 3000.

e) (Tidl. pkt. b) som før.

§ 12.

Utmeldelser av organisasjoner.

Hvis en organisasjon uttrer av LO opphører dermed vedkommende organisasjons funksjonærers tillitsmenn adgang til fortsatt medlemskap i pensjonskassen. Det samme gjelder eventuelle underavdelinger i den uttredende organisasjon. Den uttredte organisasjon er overfor kassen forpliktet til å overta dennes forpliktelser overfor de medlemmer som fremdeles tjenestegjør i den, mot å få overført fra pensjonskassen det fra disse medlemmer innbetalte innskudd i henhold til § 6 a). Overføringen finner sted så snart pensjonsordningen for den uttredende organisasjon er brakt i orden ved opprettelse av pensjonskasse, eller ved tegning av pensjonsforsikring.

Hvis en slik pensjonsordning ikke kommer i stand anvendes midlene i pensjonsøyemed til beste for medlemmene slik som kassens styre med Sosialdepartementets samtykke måtte bestemme.

2. avsnitt, etter siste komma, får denne ordlyd:

«ifølge § 6 a og c eller d.»

§ 13.

Regnskaper og garantier.

I tredje avsnitt endres «AFL» til «LO».

§ 14.

Ankeinstans.

b) 2. linje: «AFL» rettes til «LO», i neste linje utgår «foretas for 2 år ad gangen» ut og erstattes med: «gjelder for kongressperioden».

§ 15.

Likvidasjon.

«AFL» rettes til «LO».

§ 16.

«AFL» rettes til «LO».

Disse vedtekter trer i kraft fra 1. juli 1958. Fra samme tid oppheves vedtektene av 1. juli 1955.

Møtet hevet kl. 12.50.

Ettermiddagsmøtet tok til kl. 15 med Arnljot Johnstad som dirigent. Han ga melding om at Sverre Enger møtte i stedet for Løkke. Protokollen fra formiddagsmøtet ble opplest og godkjent.

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Det har vært endel forespørsler om arbeidet her. Så vidt jeg forstår vil vi bli ferdig i kveld med ordinær arbeidstid. De som har lenger reise og har billett til i morgen, vil få oppgjør for den tiden. De som bor i Oslo og omegn, får bare oppgjør for i dag.

Ordsiftet om pensjonskassen.

Dirigenten foreslo at en skulle behandle vedtektsendringene paragraf for paragraf.

Paragraf 5.

Odin Rønbeck, Sekretariatet: — Det er en dissens i Sekretariatet om paragraf 5. Det gjelder ikke teksten, men praktiseringen. Denne paragrafen tar sikte på vaktmestere i Folkets Hus, oppmålere i byggefagene osv. Jeg er ikke enig i at oppmålere kommer inn under punkt c. Det gjelder stillinger som avviker fra vanlig organisasjonsarbeid. Oppmålerne i byggefagene påser at tariffen blir overholdt, de driver inn kontingent, driver agitasjon osv. De er direkte knyttet til organisasjonen. Oppmålerne bør derfor inn under punkt b. Det innebærer at LO betaler 5 prosent tilskudd til pensjonskassen. Når oppmålerne står under punkt c, må målekontorene eller avdelingene betale 10 prosent, og de har ikke alltid en slik økonomi at det er mulig. Oppmålerne blir på den måten hindret i å stå tilsluttet pensjonskassen. Jeg vil sette fram dette forslaget, som jeg ber Representantskapet vedta:

«Representantskapet godkjenner at fast ansatte oppmålere i byggefagene opptas som medlemmer i pensjonskassen etter vedtektenes paragraf 5 b.»

Hans Hegg, Sekretariatet: — Vi har ikke foreslått noen endring nå. Det Rønbeck vil, er en forandring fra tidligere praksis. Han vil at LO skal subsidiere spesialstillinger i bygningsindustrien. Det synes jeg ikke er rimelig. Det er de som har spurt: Hvorfor skal LO betale for andre enn sine egne, slik den gjør med organisasjonsfolk ellers? Vi bør iallfall beholde status quo, og jeg anbefaler forslaget slik det foreligger.

Votering:

Rønbecks forslag fikk 7 stemmer.

Paragraf 9.

Thv. Karlsen, Norsk Tjenestemannslag: — Jeg vil etterlyse spørsmålet om oppsatt pensjon i vedtektene. Det er ikke foreslått innført. Hvis en funksjonær eller tillitsmann har 20 års medlemskap i pensjonskassen, men fratrer før aldersgrensen, har han ikke anledning til å ha pensjonen stående og få den utbetalt når han har nådd pensjonsalderen. Det mener jeg er uriktig. Det er ikke i samsvar med de store pensjonsordningene som ellers gjelder. Jeg vil ikke fremme forslag, men Sekretariatet bør få i oppdrag å utarbeide regler for oppsatt pensjon.

Hans Hegg, Sekretariatet: — Vi har vært inne på spørsmålet, men det er mange paragrafer vi måtte endre på, hvis vi skal gå over til det Karlsen foreslår. Vi kunne ikke beholde 20 års opp-tjeningstid. Vi måtte trolig gå over til 30 år. Det skulle ikke være nødvendig å vedta noen henstilling. Sekretariatet vil følge utviklingen og fremme forslag når tiden er moden.

Paragraf 10 — pensjonsalderen.

Alfred Nilsen, Sekretariatet: — Med jevne mellomrom vedtar vi prinsipputtalelser om lik lønn for kvinner og menn. For dem som er ansatt i fagbevegelsen, er likelønnsprinsippet gjennomført. I pensjonskassens bestemmelser opprettholder vi imidlertid et skille når det gjelder aldersgrensen for kvinner og menn, 65 år for menn, 60 år for kvinner. Det er ikke foreslått noen endring her, men en oppmyking når det gjelder praktiseringen. Det er ikke noen grunn til å stille kvinnene i en særstilling. Aldersgrensen bør være den samme for kvinner og menn, 65 år.

Per Haraldsson, Arbeiderpartiets Presseforbund: — Jeg stusset over det samme som Alfred Nilsen var inne på. Hvis det er forsikringstekniske spørsmål som her har vært avgjørende, vil jeg bøye meg, men jeg synes ikke det tyder på det når det er tatt inn

bestemmelse om at man kan fortsette utover aldersgrensen. Jeg synes tiden er inne til å gjennomføre likestilling.

Halvdan Wigaard, Oslo samorganisasjon: — Jeg hadde ventet at aldersgrensen ville bli forhøyet. 65 år er ikke noen alder i dag. Da levetiden var kort, var det riktig å ha en lav pensjonsalder. Men det blir nå flere eldre og færre unge til å bære utgiftene. 70—80 år er ikke noen uvanlig alder i dag. Vi bør derfor se på spørsmålet om aldersgrensen. Det er ingen som står på en arbeidsplass, som i dag trekker seg når han er 65 år. Det er mulig at tillitsmenn bør kunne trekke seg når de er 65 år, men de som utfører alminnelig manuelt arbeid innen fagbevegelsen, bør ikke være i noen annen stilling enn de som står på arbeidsplassen. Jeg vil ikke ta opp forslag. Som vanlig stemmer jeg for innstillingen, men jeg tror man bør se på spørsmålet om aldersgrensen. Jeg kan heller ikke skjønne hvorfor det skal være to forskjellige aldersgrenser for kvinner og menn.

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Den pensjonskassen vi nå har, kom i stand i en periode da det var lite populært med pensjoner. Det var minst populært når det gjaldt tillitsmenn i fagbevegelsen. Vi hadde hatt en rekke tilfelle da eldre tillitsmenn var i en vanskelig stilling. Ofte ble de bevilget pensjon på landsmøtene, men de hadde ikke krav på noen ting. Vi fant at det ville være riktig å lage en pensjonsordning, slik at de kunne betale inn selv og få rett til pensjon, uten å være avhengig av et landsmøtes nåde. Jeg tror at den feilen vi gjorde da vi laget pensjonskassen, var at vi ikke delte den i to: den ene for tillitsmenn og den andre for det øvrige personale. I Sverige har de to grupper. Den ene begynner i fagbevegelsens tjeneste i unge år, den andre gruppen kommer inn ved ulik alder. Det hender at det velges tillitsmenn som er 60 år. De har krav på full pensjon når de er 65 år. Vi satte opprinnelig opptjeningstiden til 10 år og aldersgrensen til 60 år. Nå er den hevet til 20 og 65 år for menn, 60 år for kvinner. Vi bør ikke gå lenger opp med aldersgrensen. Vi er det land i verden — iallfall blant de land som jeg kaller framskrittssvennlige land — som har den høyeste alder for pensjon eller alderstrygd.

Jeg er ikke tilhenger av å heve pensjonsgrensen. Vi vet at tillitsmennene — og det er dem vi først og fremst må tenke på — er folk som har slitt mye før de kommer inn i tillitsverv. Når en tillitsmann kommer over 60 år, begynner han å bli utslitt. I Sverige er aldersgrensen stort sett 60 år for tillitsmenn. De fleste går når de er 60 år og ofte i kongressperioden. Jeg tror det har vært en fordel for svensk fagbevegelse. Den har stadig fått en innsprøyting av ung arbeidskraft. Vi har en aldersgrense på 65 år.

Danmark har ingen aldersgrense. Endel går når de er 70 år, endel fortsetter enda lenger. Jeg er ikke sikker på at det har vært til fordel for dansk fagbevegelse. Hever vi aldersgrensen, overlater vi til den enkelte selv å vurdere hvor lenge han skal holde på. Han kan selv synes at han er veldig sprek, men spørsmålet er hva de synes som han arbeider for.

Jeg vil ikke anbefale endring av aldersgrensen for kvinner. En stor del av dem som arbeider for fagbevegelsen er stenografer. De fleste stenografene begynner å falle av når de kommer over 50 år. Enkelte gjør utmerket arbeid når de er 60 år, men de fleste faller av. Det er ikke lett å overføre dem til annet arbeid. Ingen av dem jeg kjenner, har ønsket å fortsette utover 60 år. De har tvert om vært glade for å få slutte. Vi skal ikke alltid ta høytidelig resolusjonene fra kvinnesaksforeningene. Se på dem som er i arbeidslivet. De ønsker å slutte når de er 60 år.

Hilda Andersen, LO's kvinnenemnd: — Kvinnenemnda har drøftet denne saken. Vi mener det er naturlig at aldersgrensen er den samme for kvinner og menn. Jeg setter fram dette forslaget:

«Pensjonsalderen må være lik for kvinne og mann.»

Einar Strand, NNN: — Jeg synes ikke det bør være adgang til å fortsette utover pensjonsalderen og vil derfor foreslå at annen setning i paragraf 10 skal gå ut. Hvis først en organisasjon tillater en tillitsmann å foresette utover pensjonsalderen, kan det være vanskelig for andre organisasjoner å nekte det hvis tillitsmannen vil.

Kristine Amundsen, Sekretariatet: — Når en kvinne når 60 år — og det gjelder særlig stenografer — er hun ikke lenger på høyde med situasjonen. Det gjør ikke noe om LO's pensjonskasse har andre bestemmelser på dette punkt enn stat og kommune. Det å være tillitsmann i fagbevegelsen er så krevende at når en kvinne er 60 år, er hun utbrent. Jeg ønsker å gå av når jeg står på toppen av min arbeidskraft. Det er ikke sikkert jeg selv skjønner det. De som har valgt meg, skjønner bedre. I dag er oppgavene så krevende for en tillitsmann — det gjelder både menn og kvinner — at man bør få anledning til å gå av når man har nådd toppen av ytelsesevne. Vi bør tenke mer på saken enn på oss selv. Jeg har sett eksempler på at tillitsmenn har sittet for lenge.

Karl Oshaug, Norsk Sjømannsforbund: — Jeg kunne innskrenke meg til å understreke det LO-formannen har sagt. I dag sies det at en mann har full arbeidskraft når han er 60 år. Men vi føler det på oss når vi har passert 60. Det er ingen oppfordring til å fortsette etter 65 år. Selvfølgelig er det slik at folk som er eldre

i organisasjonsarbeidet, har vanskelig for å rive seg løs. Noen tror at ingen andre kan gjøre det bedre. Men la oss se at det kommer sterke og unge krefter etter oss. La oss vedta denne innstillingen.

Ragna Karlsen, LO's administrasjon: — Prinsipielt bør det være likestilling. Vi bør gå ned til 60 år for både kvinner og menn. Det fins mannlige tillitsmenn som er utslitt når de er 60 år og ikke orker mer.

Hans Hegg, Sekretariatet: — Det gjelder forslaget fra Strand. Mener han at tillitsmennene skal ha plikt til å gå når de har nådd aldersgrensen?

Strand (fra salen): Riktig.

Hegg fortsatte: Det forekommer at et forbund gjenvelger en tillitsmann som har nådd aldersgrensen. Skal vi nekte forbundet det? Det kan vi ikke gjøre. Det må ordnes mellom forbundet og medlemmet selv.

Emil Torkildsen, Sekretariatet: — Jeg synes det er tøv når Ragna Karlsen vil sette pensjonsalderen for menn ned til 60 år. Det sitter endel i Sekretariatet som er over 60 år. De er ikke utslitt. Hvor har Ragna Karlsen sin erfaring fra? Jeg er ikke enig i den aldersgrensen som er satt. Det naturlige ville være å ha samme aldersgrense for kvinner og menn. Jeg har ikke dissentert i Sekretariatet, men før eller siden er vi nødt til å se på aldersgrensen. Hvert 7. menneske er nå 70 år. Om noen få år vil det gjelde hvert 5. menneske. Vi må se pensjonsalderen i relasjon til utviklingen i samfunnet når det gjelder aldersgrupper. Vi har ikke råd til i det lange løp å ha den aldersgrensen som vi har nå. Jeg tror det er overdrevent når det sies at man dabber av når man passerer 60 år. Jeg har passert aldersgrensen med to år. Jeg har ikke merket at jeg har dabbet av, og jeg tror ikke Ragna Karlsen har merket det heller.

Einar Strand, NNN: — Jeg er klar over at det kan være rimelig å gjenvelge en tillitsmann hvis han har to år igjen til aldersgrensen, og jeg vil derfor sette fram et nytt forslag som tilføyes annen setning i paragraf 10:

«dog ikke ut over landsmøteperioden».

Alfred Nilsen, Sekretariatet: — Det er inkonsekvent å tale om likestilling for kvinner og menn og så fastsette forskjellig pensjonsalder. Det er blitt sagt at kvinnene dabber av når de er 60 år, men jeg tror at manglende kvalifikasjoner på grunn av alder er likelig fordelt mellom kjønnene.

Votering:

Strands forslag falt mot 20 stemmer.

Hilda Andersens forslag falt mot 14 stemmer.

Paragraf 11:

Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund: — Vil endringene i vedtektene om enkepensjonene få tilbakevirkende kraft for de enkene som nå ikke har full pensjon?

Hans Hegg, Sekretariatet: — Det har vært vår forutsetning at vi skal rette på de enkepensjonene vi nå har. De som har under 40 prosent, vil komme inn under de nye bestemmelsene, slik at pensjonene deres blir regulert opp til 40 prosent fra det tidspunkt de nye vedtektene trer i kraft.

Innstillingen i sin helhet ble enstemmig godkjent.

Hans Hegg, Sekretariatet: — Etter paragraf 14 i de nye vedtektene skal det være en ankeinstans for pensjonskassen. Representantskapet skal velge en representant med varamann for kongressperioden. Jeg foreslår Idar Norstrand som representant og Arthur Ruud som varamann.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Regulativ for LO's tillitsmenn.

Emil Torkildsen, Sekretariatet: — Representantskapet skal fastsette lønn for tillitsmennene. Det er ikke hyggelig å behandle slike spørsmål i Sekretariatet. Der sitter bare fastlønte tillitsmenn, og en får følelsen av at en snakker litt for sin syke mor. Det vil være fornuftig å gå over til et annet system. Et mer nøytralt forum bør bestemme lønningene. Sekretariatet har vært enig i at en komité skulle se på dette spørsmålet. Komitéen har bestått av Ingvald Haugen, Marius Trana og meg. Det var enighet om å føre lønningene over på statens regulativ i framtiden. Ingen i Sekretariatet vil da kunne bestemme lønnsutviklingen for LO's tillitsmenn.

Lønningene for tillitsmennene har ligget på et altfor lavt nivå når en sammenlikner med stillinger som det faller naturlig å sammenlikne med og når en tar hensyn til at tillitsmennene ikke har noen begrenset arbeidstid.

Sekretariatet har enstemmig gått med på å bruke lønnsklassene 19—14 i statens regulativ. Vi har plassert Landsorganisasjonens formann i lønnsklasse 19. Det betyr en topplønn på 27 750 kroner. Han kommer i samme klasse som statens overingeniører. Ekspedisjonssjefene i departementene ligger atskillig høyere. De har 34 000—35 000 kroner for året. Nestformann, hovedkasserer, valte sekretærer og revisjonssjef har vi plassert i lønnsklasse 18. Det er omtrent som byråsjef. Revisorene og sjefene ved distriktskontorene har vi satt i lønnsklasse 16. I lønnsklasse 17 har vi plassert kontorsjefen, sjefen for pressekontoret og sjefen for rasjonaliseringskontoret. Det svarer til kontorsjef i statens tjeneste.

Disse regulativlønningene betyr en relativt stor lønnsforhøyelse. Det skyldes at lønningene tidligere har ligget på et altfor lavt nivå. Det er to år siden vi fastsatte lønningene for LO's tillitsmenn, og de har ikke hatt noen lønnsglidning. Arbeidspresset er stadig stigende. Samfunnsmessig sett er det betydningsfulle stillinger, som lønnes lavt. Direktøren i Norsk Arbeidsgiverforening har tre ganger så høy lønn som LO's formann. Vi kan ikke sammenlikne med det private næringsliv, men det er rimelig å sammenlikne med lønningene i staten.

Jeg vil be Representantskapet være med på å godkjenne dette. Forutsetningen er at det nye regulativet skal tre i kraft 1. juli 1958. Statens nye regulativ får full styrke fra 1. januar 1959, men halv styrke fra 1. januar 1958. I penger betyr det nøyaktig det samme. Hvis det blir nødvendig å komme mer inn på sammenlikningen med statens stillinger, vil jeg be Trana gjøre det.

Jeg anbefaler at vi vedtar prinsippet om lønnsregulativ og at vi vedtar plasseringen i lønnsklassene 19—14.

Torkildsen la på Sekretariatets vegne fram dette forslaget:

«Statens lønnsregulativ for høyere funksjonærer legges til grunn for lønnsordningen for Landsorganisasjonens tillitsmenn og de funksjonærer som ikke er underlagt tariffsatser. Ordningen trer i kraft fra 1. juli 1958, og det er da forutsetningen at disse lønninger i framtiden reguleres opp eller ned i takt med Statens lønnsatser for de samme lønnsklasser. Lønnsklassene 14—19 i Statens lønnsregulativ bør danne grunnlaget for lønnsordningen for Landsorganisasjonens tillitsmenn og høyere funksjonærer. Sekretariatets innstilling til LO's representantskap:

- Lønnsklasse 19: Landsorganisasjonens formann.
- Lønnsklasse 18: Landsorganisasjonens nestformann, hovedkasserer, valte sekretærer, revisjonssjef.
- Lønnsklasse 16: Landsorganisasjonens revisorer, sjefene ved distriktskontorene.
- Lønnsklasse 14: Ansatte sekretærer og andre tillitsmenn ved distriktskontorene.

Ordsiftet.

Alfred Nilsen, Sekretariatet: — Det er to ting det her gjelder. Det ene er prinsippet, og det andre er beløpene. Jeg tror det er gunstig at vi går over til et nytt prinsipp på dette området. Statsregulativet er et grunnlag å stå på. Men hvilke lønnsklasser skal vi plassere tillitsmennene i? I hvilket forhold står lønningene til det vi er i stand til å oppnå for våre medlemmer? Vi kan ikke sammenlikne oss med ekspedisjonssjefer. Vi har 500 000 medlemmer rundt om på arbeidsplassene. De er ofte dårlig betalt. Vi fikk ikke gjennomført generelt tillegg i år, bare tillegg for dem som har under kr. 4.50 pr. time. Vi appellerte til fellesskapet. Jeg synes ikke en slik situasjon gir det psykologiske øyeblikk til å heve våre egne lønninger med 4000—5000 kroner. Vi kan ikke anbefale medlemmene å vedta et minstillegg og siden heve lønningene for oss selv. Vi må avveie våre egne lønninger til det vi kan oppnå for våre medlemmer. Jeg har ikke dissenter i Sekretariatet, men jeg vil ta den reservasjonen som ligger i disse bemerkningene. Jeg skulle ikke sagt noe, om dette bare gjaldt stillingene som Representantskapet skal ta stilling til, men det gjelder også en rekke andre stillinger, og det vil få store virkninger rundt om i sideorganisasjoner og underorganisasjoner. Det skal vi ha for øye.

Marius Trana, Sekretariatet: — Jeg vil velge et annet grunnlag enn Alfred Nilsen. Spørsmålet er: Hva er jobben verd? Vi ønsker førsteklasses tillitsmenn, og vi ønsker at de skal ha anstendig betaling for jobben de utfører. I LO's sekretariat og representantskap har vi vanskeligheter når vi skal være arbeidsgivere. Hvis vi låser lønssystemet fast til statens regulativ, blir det lettere i framtiden.

Landsorganisasjonens formann er plassert i lønnsklasse 19. Der står halvparten av byråsjefene. Det er ingen toppstilling i staten. I lønnsklasse 18 står overingeniør II og mindre kontorsjefstillinger, i lønnsklasse 17 konsulent I og i lønnsklasse 16 konsulent II. Dette er ikke betydelige stillinger i sammenheng med de stillingene vi diskuterer her. Vi bør nå løfte LO's tillitsmenn opp på et mer rimelig nivå i forhold til den jobben de utfører.

K. O. Madsen, Norsk Kommuneforbund: — Jeg er enig med Alfred Nilsen. Han hadde ingen konklusjon. Han burde fremmet forslag. Det prinsippet vi innbys til å vedta, er riktig. Våre tillitsmenn bør ha en rimelig og god lønn. Men det er vanskelig for oss som møter fra distriktene å ta denne vurderingen på sparket. Det ville vært en fordel om vi hadde hatt dokumentene foran oss. Vi har fått høre ett tall, 27 500 kroner. Men ellers vet vi ingen tall. Komitéen kunne orientert oss i form av et sirkulære.

Det nye prinsippet bør vi gå med på, men spørsmålet om plasseringen i klasser bør utsettes til neste representantskapsmøte. Jeg fremmer dette forslaget:

«Representantskapet gir i prinsippet sin tilslutning til at man går over til Statens lønnsregulativ for LO's tillitsmenn. Når det gjelder klasseplasseringen, framlegges dette til godkjenning på neste representantskapsmøte.»

Emil Torkildsen, Sekretariatet: — Jeg vil be om at utsettelsesforslaget ikke blir fremmet. Denne saken skulle vært drøftet i januar, men vi fant å burde vente til det ordinære representantskapsmøte. Jeg har ikke noe imot å gi Representantskapet en fyldigere orientering. I Sekretariatet fant vi det nesten umulig å sende forslaget ut skriftlig. Det kan misbrukes. Jeg tenker først og fremst på den borgerlige presse som ved enhver anledning spytter på LO og fagbevegelsen. Jeg skal nevne tallene:

Lønnsklasse	19	begynner på kr.	26 400,	etter to år	kr.	27 750
»	18	»	»	»	»	»
»	17	»	»	»	»	»
»	16	»	»	»	»	»
»	14	»	»	»	»	»

Jeg savnet også en konklusjon hos Alfred Nilsen. Han dissenterter ikke i Sekretariatet, så innstillingen er enstemmig.

LO's tillitsmenn skal med tiden suppleres. Tillitsmennene har nå lavere lønn enn mange forbundstillitsmenn. Lønningene for LO's tillitsmenn bør ligge på et slikt nivå at det blir konkurranse om å få supplert disse stillingene.

Jeg vil be Madsen ta utsettelsesforslaget tilbake.

H. H. Bakkane, Norsk Politiforbund: — I hovedsak er jeg enig i begrunnelsen for lønnsforhøyelsen, men jeg er uenig i den konklusjon komitéen har trukket. Jeg skulle ønske man la et bedre mål på LO's mest framtrepende stillinger. Å sette LO's formann i samme klasse som politimesterne for våre minste distrikter, hører ikke noe sted hjemme. Vi bør sette LO's formann høyere. Komitéen ville ikke tatt for sterkt i om den hadde ført formannen i samme klasse som ekspedisjonssjefer.

LO har behov for spesialister, jurister, økonomer osv. For å få dyktige folk, må vi konkurrere med det private næringsliv, men da kommer spesialistenes lønn i konflikt med formannens.

Mathias Heggstad, Norsk Lokomotivmannsforbund: — Bakkane tok fra meg mange av de poengene jeg hadde tenkt å bruke. I flere

år har jeg vært gretten over at LO's formann er lønnspresser i fagorganisasjonen. Det blir sett hen til hva tillitsmennene har i LO. Når ikke de har mer, blir andre satt lavere. Fremdeles er det noe galt med lønningene for LO's tillitsmenn. Jeg skal med glede gå med på å plasere tillitsmennene på regulativ, men jeg er enig med Bakkane i at det er galt å plasere LO's formann i klasse med byråsjefer og overingeniører. Han burde vært plassert i direktør-klassen. Nå vil LO's formann fortsatt bli en lønnspresser i fagbevegelsen. Komitéen bør alvorlig overveie å finne en annen plassering.

Emil Torkildsen, Sekretariatet: — Komitéen var innstilt på det som Bakkane og Heggstad nevnte, men vi kan ikke tvinge på dem som skal lønnes en høyere lønn enn de vil ha. Forslaget er et kompromiss som ble enstemmig vedtatt i Sekretariatet. Hvis vi vedtar det her, blir det lettere med justeringer senere.

Per Andersen, Norsk Støperiarbeiderforbund: — Jeg er enig i de vurderinger som er kommet til uttrykk om betydningen av LO's tillitsmenn, men jeg legger betydelig vekt på det Alfred Nilsen sa. Medlemmene ser dette i relasjon til hva de selv har oppnådd. Selv om tilleggene for tillitsmennene er berettiget, burde vi la dette spørsmålet utstå.

Representantskapet skal fastsette lønningene for tillitsmennene, men den bestemmelsen vil etter forslaget bli satt ut av kraft. Kan vi gjøre det?

H. H. Bakkane, Norsk Politiforbund: — Det var en interessant opplysning Torkildsen ga om komitéens arbeid. Jeg skulle ønske vi hadde fått den tidligere. Jeg forutsetter at lønnsregulativet blir tatt opp igjen senere. Det er beskjedne tillegg det her dreier seg om. Å underbetale tillitsmennene vil LO i det lange løp lide under.

Fritz W. Hannestad, NFATF: — Dette arter seg som justeringsforhandlinger. Vurderingen er gjennomført etter samme prinsipp som vi er talsmenn for når vi skal vareta våre medlemmers interesser. Vi vil ha høyest mulig lønn. Jeg er stort sett enig med komitéen, men jeg er ikke enig i statens lønsmessige vurderinger. La oss ikke utsette dette. Det er to år siden lønningene for tillitsmennene ble regulert. Jeg er enig med Bakkane og Heggstad i at LO's formann burde vært plassert høyere. Jeg synes også det burde vært en avstand mellom nestformannen og de øvrige. Jeg anbefaler innstillingen under tvil.

Elof Strand, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: — Som en som står på arbeidsplassen, er jeg helt enig i at vi går over til regulativ for tillitsmennene. Det blir sagt at man er redd for reaksjonen blant medlemmene nå. Men når har det passet? Det

passer aldri. Hver gang sier man at man er redd for medlemmene, men da kan vi like godt ta det nå. Medlemmene tror LO's formann har minst den lønnen som blir foreslått. Jeg er ikke redd for medlemmenes reaksjon. Det er ikke uvanlig at en mann tjener 20 000 kroner på en arbeidsplass, og han har langt færre arbeidstimer enn en tillitsmann. LO's formann er plasert for lavt. Denne plasseringen bør det bli sett nærmere på.

Alfred Nilsen, Sekretariatet: — Representantskapet kan ikke på det ene møte ha som gjennomgangsmelodi resignasjon og nøysomhet, og så på det neste møte lønnsforhøyelse på 4000—5000 kroner for tillitsmennene. Talsmenn for grupper i statstjenesten beveger seg høyt. Men vi gjør ikke det vi som i det private næringsliv opererer med minstelønninger. Det må være sammenheng i det vi gjør. Vi skal være ytterst forsiktige. Fortroppen må ikke bevege seg så langt at den ikke ser baktroppen.

O. Vollum, Norsk Jernbaneforbund: — Det er ikke vanskelig å få liv i forsamlingen når tillitsmennenes lønninger drøftes. Det kan aldri bli snakk om for høy lønn til en tillitsmann. Han arbeider natt og dag. Det er fullstendig meningsløst å plasere Nordahl i lønnsklasse 19, men jeg vet at Nordahl sjøl alltid bremses. Vi bør nå få regulativ, så vi i framtiden slipper å kaste bort tid med å drøfte tillitsmennenes lønninger.

Leon Johansen, Troms fylke: — Det opplegget som er gitt fra komitéen, er spinkelt. Komitéformannen hevdet at de hadde hatt betenkeligheter med å sende ut saken. Jeg har inntrykk av at vi nå er på et forhandlingsmøte, og det var vel ikke meningen. Statens lønnsregulativ er et brukbart grunnlag, men jeg er dypt uenig i plasseringen. Prinsippet kan vi vedta, men plasseringen i regulativet bør utstå. Jeg synes for øvrig ikke at lønnen til LO's formann er på det nivå som den burde være.

Per Haraldsson, Arbeiderpartiets Presseforbund: — Jeg er uenig i utsettelse. Vi har hatt denne saken i Representantskapet tidligere. Den ble da henvist til Sekretariatet, men først nå får vi forslag. Dette burde vært gjort for lenge siden. Det er uheldig at vi får saken i år, da det er fellesoppgjør på spesielle premisser, men før eller siden må vi vedta det som her er foreslått.

Vi krever overalt at folk skal få den betaling som stillingen er verd. I fagbevegelsen trenger vi spesialister. Mange av dem vil gjerne være knyttet til vår bevegelse, men vi skal ikke utnytte det. Komitéen har lagt fram et forsiktig forslag. Folk fra vår bevegelse som går over i stat og kommune, får høyere lønn enn det som her er foreslått. Toppstillinger i arbeiderforetak lønnes også høyere. Det ville ikke vært for mye om vi for tillitsmennene

hadde startet med lønnsklasse 21. Tillitsmennene bør ikke være lønnstrykkere. Jeg anbefaler at vi ikke utsetter saken, men legger den fram for medlemmene på en riktig måte.

Mathias Heggstad, Norsk Lokomotivmannsforbund: — Arbeidsinnsatsen og det vi krever av folkene må være avgjørende, ikke hva en eller annen måtte tenke. Jeg har ennå ikke støtt på noen som mener at LO's tillitsmenn tjener for mye. Tvert om. Jeg synes det er flaut at LO's formann skal stilles i klasse med byråsjefer. Når jeg likevel går med på forslaget fra komitéen, er det i håp om at det neste gang skal komme et skikkelig forslag til lønn for LO's tillitsmenn.

Marius Trana, Sekretariatet: — Jeg vil si avgjort nei til det syn at det ikke er et moralsk forslag. Jeg har ingen bekymring for å stå fram for hvilken som helst forsamling og snakke om denne saken. Ennå er ikke lønnen for LO's tillitsmenn så høy som den burde være. LO's formann burde iallfall stått i klasse med ekspedisjonssjefene.

Votering:

Madsens forslag om utsettelse ble forkastet mot 29 stemmer. Deretter ble Sekretariatets forslag enstemmig godkjent.

Organisasjonsområdet for NFATF.

Alf Andersen, Sekretariatet: — Kongressen i 1957 overlot til Representantskapet å ta stilling til organisasjonsområdet for Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. Organisasjonskomitéen er enstemmig i sin innstilling, og den er også enstemmig tiltrådt av Sekretariatet.

Da forbundet ble stiftet i 1951, var det forutsetningen at det skulle dekke et område som tidligere ikke er dekket. Prinsippet var at det skulle gjelde for arbeidsledere og tekniske funksjonærer i den private sektor. De offentlige sektorer blir dekket av etatsforbund, som følger den vertikale linjen. Forbundet har foreslått at organisasjonsområdet skal endres, slik at det også kan organisere folk i offentlige stillinger. Det vil konkurrere med NITO og Norsk Arbeidslederforbund innen alle sektorer. Vi har kommet fram til at det ikke er mulig å gå så langt som forbundet foreslår, uten at det vil få skadevirkninger for etatsforbundene, som er organisert etter den vertikale linjen. Jeg tror at hvis vi skulle følge forbundets forslag, ville det virke oppløsende på etatsforbundene. Det ville ha større skadevirkninger enn det det betyr å styrke NFATF. De forbund som blir berørt, har også sagt klart fra at

forslaget fra NFATF vil føre til ubotelig skade. Det har vært avgjørende for organisasjonskomitéens innstilling. Vi mener at innstillingen fra NFATF ikke kan tiltres, og Sekretariatet har sluttet seg til dette.

Alf Andersen la fram denne innstillingen:

INNSTILLING FRA ORGANISASJONSKOMITÉEN

Organisasjonsområdet for Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. (NFATF).

NFATF oversendte den 20. januar 1956 Organisasjonskomitéen av 1953 forslag til endring av forbundets organisasjonsområde. I Organisasjonskomitéens innstilling til kongressen 1957 er anført at Organisasjonskomitéen gjerne ville ha bearbeidet dette spørsmål og avgitt sin innstilling til Kongressen, men tiden ble for knapp.

Sekretariatet sendte den 12. januar 1954 anmodning til forbundene om å innsende til Organisasjonskomitéen eventuelle forslag om endringer i sitt organisasjonsområde, og fristen ble satt til 1. april s. å.

NFATF's forslag kom som ovenfor nevnt først den 20. januar 1956.

Organisasjonskomitéen foreslo overfor Kongressen at Representantskapet skulle få bemyndigelse til, etter innstilling av Sekretariatet, å avgjøre NFATF's organisasjonsområde.

Dette ble vedtatt av Kongressen.

NFATF refererer i sitt oversendelsesskriv av 20. januar 1956 en rekke vedtak som er fastsatt ved forbundets stiftelse i 1951 og senere.

Disse skal vi komme tilbake til.

NFATF foreslår som forbundets organisasjonsområde følgende:

«NFATF's organisasjonsområde endres slik at det kan organiseres arbeidsledere og tekniske funksjonærer i statlig, kommunal eller annen offentlig virksomhet.»

Som grunn for sitt forslag anfører forbundet:

Som kjent for Organisasjonskomitéen har NFATF drevet sin virksomhet i snart fem år. I denne tid har forbundet i samsvar med vedtøkene og det organisasjonsområde som er tillagt forbundet, søkt å organisere arbeidsledere og tekniske funksjonærer.

«Nevnes skal også at forbundet for tiden har organisert ca. 350 tjenestemenn i Statens tjeneste. Dette er vesentlig oppsynsmenn innenfor Statens vegvesen og arbeidsledere innenfor endel av forsvarets verksteder.

Parallelt med vår organisasjon arbeider Norges Arbeidslederforbund for å organisere arbeidsledere, både i privat og offentlig virksomhet. Likeledes arbeider NITO med å organisere tekniske funksjonærer i privat og offentlig virksomhet. Begge disse organisasjoner står utenfor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. (Norges Arbeidslederforbund er også tilsluttet FSO.)

For så vidt det gjelder den private sektor har vårt forbund inntrykk av at Norsk Arbeidsgiverforening har søkt å gjøre den motstand den kan gjøre bruk av for at ikke vi skulle få den tilslutning av arbeidsledere og tekniske funksjonærer som vi rettelig burde ha. Vi har et bestemt inntrykk av at de har sett en fare i at disse kategorier skulle søke sin tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Vi antar at Norges Arbeidslederforbund i dag har et medlemstall på ca. 8000, og siden vårt forbund ble startet i 1951 har deres medlemstall økt med ca. 3000 medlemmer. Med hensyn til NITO's medlemstall skulle en anta at dette for tiden er ca. 4500. Også for denne organisasjon er det på det rene at den har økt sitt medlemstall i samme tidsrom.

— — —

Innenfor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er det i dag flere forbund som organiserer arbeidsledere og tekniske funksjonærer, og vi nevner Norsk Kommuneforbund, Norsk Jernbaneforbund, Norsk Telegraf- og Telefonforbund og Norsk Tjenestemannslag. Slik som organisasjonsforholdene er trukket opp for vårt forbunds virksomhet, kan således ikke vi avta noen medlemmer fra de ovenfor nevnte forbund, men de kan dog melde seg inn i Norges Arbeidslederforbund og NITO, som står utenfor AFL.

Vi synes det er uriktig at flere forbund skal organisere de samme kategorier, selv om de har forskjellige arbeidsgivere. Hvem de har som arbeidsgiver skulle for så vidt være av underordnet betydning, når de i deres daglige virke enten har arbeidsledende eller tekniske funksjoner. Vi har en rekke ganger fått forespørsel om medlemskap fra arbeidsledere og tekniske funksjonærer ansatt i kommunal, statlig eller annen offentlig virksomhet, men vi har måttet svare nei slik som organisasjonsområdene er trukket opp.

Vårt forbund ser det slik at Organisasjonskomitéen må fremme innstilling overfor Sekretariatet om at vårt forbunds organisasjonsområde blir utvidet, slik at alle arbeidsledere og tekniske funksjonærer må kunne organiseres i tilslutning til Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Hvis fagkongressen 1957 fatter et slikt vedtak, vil vi således få en samlet organisasjon innenfor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for alle de som har arbeidsledende eller tekniske funksjoner.

«Det vil bli et stort og omfattende forbund med langt større tyngde enn i dag, og vil bli en virkelig motvekt mot de organisasjoner som står utenfor AFL. Utadtil og representativt ville muligheten være til stede, i kraft av den tyngde dette forbund kan vise til, til å trekke til oss de organisasjoner som står utenfor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

— — —

Vårt forbundsstyre har på møte den 18. januar 1956 behandlet forbundets organisasjonsområde, og vi foreslår følgende for Organisasjonskomitéen.»

Forbundets forslag innebærer en radikal endring av forbundets virksomhetsområde.

Som kjent nedsatte Sekretariatet i møte den 31. januar 1950 en komité til å utrede spørsmålet om organiseringen av de tekniske funksjonærer ved de produktive bedrifter i et selvstendig forbund tilsluttet LO.

Komitéens innstilling som forelå i september 1950, ble godkjent av representantskapet 18. oktober s. å.

I komitéens innstilling til organisasjonsområde for det nye forbund sies følgende:

«LO's forutsetning for fastsettelsen av forbundets område er at funksjonærene i kommunale etater og i statsbedrifter som kommer inn under faste etater, såsom jernbanen, post, telegraf m. v., skal holdes utenfor det nye forbunds område.

Derimot er det forutsetningen at hvis kommunene eller staten driver produksjonsbedrifter som konkurrerer på det åpne marked, må funksjonærene ved disse bedrifter stå tilsluttet forbundet. Som eksempel kan nevnes det kommunale bakeri i Trondheim, Årdal Verk, Jernverket, statsbedrifter på Raufoss, Kongsberg, Horten m. fl.»

På forbundets konstituerende landsmøte i dagene 12.—14. april 1951 ble vedtektene for forbundet vedtatt, og med dette forbundets organisasjonsområde.

Forbundets stiftelse og landsmøtets vedtak ble så forelagt LO's representantskap den 21.—22. mai 1951, hvor det bl. a. er vedtatt:

«Forbundets organisasjonsområde omfatter alle produksjonsbedrifter som ikke kommer inn under vanlige kommunale eller statsetaters organisasjoner. Innenfor dette område organiseres de personer som ikke kommer inn under arbeidernes eller de merkantile funksjonærers vanlige tariffområde.

Twister som måtte oppstå, avgjøres på stedet ved forhandlinger mellom forbundets avdeling og arbeidernes eller de merkantile funksjonærers organisasjon. I tvistetilfelle avgjøres saken etter de regler LO har bestemt.»

Videre vedtok representantskapet:

1. Landsmøtets vedtak om forbundets organisasjonsområde godkjennes
2. Forbundet gis adgang til å organisere oppsynsmenn, teknikere og ingeniører ved Statens anlegg.

Det samme gjelder motsvarende grupper ved kommunale og fylkeskommunale anlegg, for så vidt arbeiderne ved vedkommende anlegg ikke har sine arbeidsvilkår tariffert, eller disse er regulativmessig fastsatt gjennom Norsk Kommuneforbund.»

I forbundets nåværende vedtekter § 1 — *Virkeområdet*, er det bestemt at forbundet er en landsomfattende sammenslutning av arbeidsledere og tekniske funksjonærer i Norge, i tilslutning til LO.

Unntatt herfra er:

1. Direktører, disponenter, overingeniører eller andre i tilsvarende stillinger.
2. Merkantile funksjonærer.
3. Arbeidere, herunder formenn eller baser som deltar i det produktive arbeid på samme måte som arbeiderne.
4. Personer som har et arbeid av mer spesiell karakter og som dekkes av overenskomstforholdet i andre fagforbund tilsluttet LO.

Hvis det oppstår tvil om retten til å bli eller fortsette som medlem av forbundet, avgjøres saken av LO, som også til enhver tid bestemmer forbundets organisasjonsområde.

Det er således ingen tvil om at forbundet ved sin stiftelse fikk som sitt område produksjonsbedrifter i det private næringsliv og produksjonsbedrifter som drives av stat eller kommune, men som konkurrerer på det åpne marked.

Det er likeledes helt klart at overordnede, såsom direktører, disponenter (jfr. forannevnte) så vel som merkantile funksjonærer, skal holdes utenfor.

Organisasjonskomitéens formann så blant annet på det konstituerende landsmøte i NFATF.:

«Meningen med det nye forbund er at det skal dekke en «luke» mellom de merkantile funksjonærer og arbeiderne.»

Organisasjonskomitéen av 1953 tilskrev forbundene innenfor den offentlige sektor i desember 1956 og anmodet om en fullstendig oversikt over de stillinger som kunne betraktes som arbeidslederstillinger, og eventuelt hvilke som kunne betegnes som tekniske funksjonærstillinger og dermed kom inn under NFATF's organisasjonsområde.

Av svarene framgår:

Norsk Kommuneforbund

opplyser at de tekniske stillinger, dvs. stillinger i den kommunale sektor med arbeidsledende funksjon, som ikke henføres til de merkantile grupper, omfatter ca. 50 stillinger med om lag 2000 medlemmer.

For å nevne endel av stillingene: Ingeniører, teknikere, driftsbestyrere, bygningssjefer, brannmestere, branformenn, feiermestere, maskinmestere, oppsynsmenn, formenn, lagersjefer, rotmestere, kjøkkensjefer, bestyrerinnerfjøsmeistere, varmemestere, kontrollører, inspektører osv.

I tillegg kommer så den merkantile sektor med herredskasserere, likningsjefer, kontorsjefer osv., uten angivelse av tall. Denne sektor kommer ganske sikkert opp i et liknende antall som den tekniske.

Norsk Tjenestemannslag.

Laget har en rekke arbeidsledere innen de forskjellige grener av statsadministrasjonen, såsom forsvaret, lufthavnene, vassdragsvesenet, fyr- og merkevesenet, havnevesenet, geografisk oppmåling, sjøkartverket og en rekke andre.

Det omtrentlige tall er oppgitt til 400, men også her er merkantile arbeidsledere i statsadministrasjonen unntatt.

Norsk Telegraf-og Telefonforbund.

Forbundet meddeler at noen fullstendig oversikt som komitéen ber om, er det etter forbundets oppfatning ikke nødvendig å gi. De opplyser imidlertid at Telegrafverket er landets største tekniske bedrift, og at forbundet har ca. 1000 medlemmer i ren teknisk tjeneste (med teoretisk og teknisk utdannelse).

Videre har det minst 500 medlemmer som med grunnlag i sin tekniske utdannelse og erfaring utfører administrativt arbeid av forskjellig art.

Hvor mange medlemmer forbundet har med arbeidsledende funksjon er ikke godt å si uten en grundig undersøkelse. Eksempelvis kan nevnes at bortsett fra de som i industrien og den private virksomhet ellers ansees for arbeidsledere, er det i Telegrafverkets forskjellige tjenestegrener svært mange med slik funksjon. Blant annet telegrafbestyrere, telefonstyrere, stasjonsbestyrere, vaktssjefer, gruppesjefer etc. Det antas at stillinger med tekniske eller arbeidsledende funksjon vil dreie seg om mellom fjerdeparten og tredjeparten av forbundets samlede medlemstall på vel 8000 medlemmer.

Norsk Jernbaneforbund.

Forbundet oppgir at de har vel 3000 medlemmer med arbeidsledende funksjon, uten å angi de grupper disse omfatter.

Postfolkenes Fellesforbund.

(Det norske Postmannslag — Norsk Postforbund — Poståpnerens Landsforbund.)

Stillinger i denne etat som blir berørt er: Postdirektør — postmestere, kasserere, avdelingssjefer, vaksjefer, distriktssjefer, overpakkemestere, budformenn, osv.

Det kan dreie seg om 400—500.

*

På Organisasjonskomitéens møte den 29. mars 1958 var NFATF's formann til stede for å redegjøre for forbundets forslag. På forespørsel om forslaget også omfattet arbeidsledere i den merkantile sektor, dvs. arbeidsledelse i administrasjonen, ble det av formannen svart et uttrykkelig Ja.

Av foranstående vil framgå at NFATF's forslag vil kunne få vidtrekkende betydning for de forbund som her blir berørt. Nøyaktig å oppgi det samlede antall er ikke mulig uten at forbundene gjennomgår sine medlemskartoteker, men at det blir spørsmål om atskillige tusen er det ikke tvil om.

Av forannevnte oppgaver synes det å være på det rene at innenfor det en kan kalle den tekniske sektor, vil det dreie seg om ca. 6—7000. Hertil kommer arbeidsledere innen administrasjonen, dvs. den merkantile sektor, og da vil tallet sikkert komme opp i ca. 10 000.

Selv om ikke det samlede antall er det avgjørende i et spørsmål som dette, kan man ikke unngå å ta hensyn til at de bestående forbund tappes for atskillige tusen, hvilket igjen vil medføre splittelse og vansker innen de enkelte forbunds områder.

Forbundene innenfor statsadministrasjonen har etter kongressens beslutning etter hvert blitt bygd opp som rene statsforbund, uten hensyn til den enkeltes stilling innenfor etaten.

Å bryte dette prinsipp kan medføre vansker med å få organisert de uorganiserte i den offentlige sektor.

NFATF anfører blant annet at de synes det er uriktig at flere forbund skal organisere de samme kategorier arbeidstakere, selv om de har forskjellige arbeidsgivere, og framholder at hvem som i dette tilfelle er arbeidsgiver skulle være av underordnet betydning når de i sitt daglige yrke har arbeidsledende eller teknisk funksjon.

Komitéen er merksam på at NFATF står i en særstilling i organisasjonsoppbyggingen, fordi forbundet, da det ble stiftet, fikk anledning til å organisere alle arbeidsledere og tekniske funksjonærer innenfor den private sektor, uansett hvor de var ansatt.

Dette var i og for seg et brudd på den vanlige organisasjonsmessige linje, idet det vanligvis er arbeidsplassen som er grunnlaget for organisasjonen. De nærmeste årsaker til at en gikk inn på denne linje finner en det ikke nødvendig å redegjøre for. Det sier seg selv.

Fagbevegelsen fant det ønskelig og riktig å knytte arbeidsledere og tekniske funksjonærer i det private næringsliv til organisasjonen, og dette kunne vanskelig gjøres på annen måte. Men herfra og til å videreføre denne linje til også å omfatte stat og kommune, hvor en har sammentømrede etatsforbund, er vel å gå for langt.

Komitéen er selvfølgelig merksam på det faktiske forhold, at forbund utenfor LO, som NITO og Norges Arbeidslederforbund, organiserer alle i disse områder, uansett arbeidsplass. Spørsmålet her er om det ikke er mulig å demme opp for NITO's og Norges Arbeidslederforbunds framstøt på annen måte.

Organisasjonskomitéen er redd for at å følge NFATF's forslag kan medføre at tjenestemenn innen stat og kommune i de forskjellige stillinger og grupper også ønsker den samme oppbygging. Det har som kjent allerede vært diskutert dannelse av en organisasjon tilsluttet LO for alle med akademisk utdanning, uansett hvilke stillinger de måtte ha i ervervslivet, i stat eller kommune. Andre grupper vil sannsynligvis komme etter.

Ut fra disse betraktninger kan ikke Organisasjonskomitéen anbefale at NFATF's organisasjonsområde endres i den retning forbundet har foreslått.

Forslag til vedtak:

NFATF's forslag av 18. januar 1956 kan ikke tiltres.
Innstillingen er enstemmig.

Oslo, den 3. mai 1958.

Alf Andersen, Walther Kristiansen, Karl Furuskjegg, Rolf Olsen,
Karsten Torkildsen, Bjarne Klafstad, Olav Askeland.

Paul Engstad,
sekretær.

Behandlet i Sekretariatet i møte den 12. mai 1958, som slutter seg til innstillingen.

Representantskapet innbys til å gjøre følgende vedtak:

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærers forslag av 18. januar 1956 kan ikke tiltres.

Konrad Nordahl.

Fritz W. Hannestad, NFATF: — Disse spørsmålene ble inngående drøftet ved dannelsen av forbundet. Forbundet har gitt uttrykk for sitt syn i den innstillingen som foreligger. Vi mener at alle arbeidsledere og tekniske funksjonærer bør stå i samme organisasjon, på samme måte som elektrikerne gjør det. Jeg hadde derfor ventet at Klafstad ville gått med på vårt forslag. Jeg tar opp vårt forbunds forslag og anbefaler det.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: — Hannestad provoserte meg. Det er ikke riktig at alle elektrikerne står hos oss, likegyldig hvor de arbeider. Det gjelder for eksempel ikke elektrikerne ved jernbanen eller ved sykehusene. Vi har bare elektrikere som er i den rene elektrisitetsforsyning. Jeg tror ikke det er riktig det som Hannestad og hans forbund foreslår. Det vil rive opp mer enn det gagnar denne gruppen. Jeg tror innstillingen er riktig og anbefaler den.

Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot 1 stemme, som ble avgitt for forbundets forslag.

Avslutning.

Dirigenten: — Saklisten er dermed ferdigbehandlet.

Konrad Nordahl: — Jeg tror jeg har forsamlingen med meg når jeg takker dirigentene og sekretærene for det arbeidet de har utført. Jeg foreslår at vi som vanlig påskjønner dem med 50 kroner hver — og anser det som godkjent. Vi står nå ved avslutningen. Når vi ble ferdig i dag, skyldes det at Hovedavtalen ikke kom opp til behandling. Den får vi på neste representantskapsmøte. Ellers synes jeg det har vært fine og saklige debatter. Ingen har misbrukt talerstolen. Møtet nådde en viss høyde da Representantskapet opptrådte som arbeidsgivere, men en viss høyde må jo et møte ha, og den ene saken kan være like god som den andre. Som jeg sa i formiddag: Det er all sannsynlighet for at vi treffes igjen til sommeren.

Protokollen fra ettermiddagens møte ble opplest og godkjent.

Konrad Nordahl: — Jeg ønsker representantene god reise hjem og erklærer representantskapsmøtet for hevet.

Navnefortegnelse over representanter til Representantskapet 18.—19. mai 1958.

Arbeiderpartiets Presseforbund: Per Haraldsson, Oslo. Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksjonærer: Fritz W. Hannestad, Oslo. Norsk Arbeidsmandsforbund: Walther Kristiansen, Oslo, Bernhard Reines, Finneid i Salten, Gudmund Sevik, Namskogan st., Henrik Damli, Løkken Verk, og Torleif Ørsal, Sunndalsøra. Norsk Baker- og Konditorforbund: Bjarne Dahlberg, Oslo. Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Rudolf Eriksen, Oslo, Gunnar Nilsen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen, og Aslaug Olsen, Oslo. Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Johan M. Bøe, Oslo. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Arne Rønning, Oslo, Emil Reiersen, Oslo, Lars Jansen, Bergen, Bjarne Berg, Trondheim, og Oskar Skogly, Lillehammer. Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Johan Henriksen, Oslo, og Bjarne Klafstad, Oslo. Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Sverre Ofstad, Oslo. Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Hugo Lindahl, Oslo. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Johan Moksnes, Oslo, Sverre Bolstad, Oslo, Sigurd Vatnedal, Bergen, Ruth Svendsen, Porsgrunn, og Paul Arnseth, Hamar. Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeiderforbund: Eivind Strømmen, Oslo, og Sigurd Johansen, Oslo. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Elof Strand, Greåker, Kolbjørn Larsen, Horten, Ragnvald Andersen, Bergen, Einar Henriksen, Stavanger, og Anders Rogstad, Trondheim. Norsk Jernbane-forbund: O. Vollum, Oslo, Emil Edvardsen, Oslo, Arne Olsen, Bergen, T. Johansen, Trondheim, og Karsten Hansen, Oslo. Norsk Kjemisk Industri-arbeiderforbund: Johs. P. Løkke, Notodden, Arne Thorvik, Ålvik i Hardan-ger, Håkon Bjordal, Høyanger, Harald E. Olsen, Agnes pr. Stavern, og Anker Nordtvedt, Oslo. Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Helmer Karlsson, Oslo. Norsk Kommuneforbund: Karl Furuskjegg, Oslo, Ivar Andresen, Bryn, K. O. Madsen, Bergen, Leif Rinnan, Trondheim, og Anders Salvesen, Kristian-sand S. Lensmannsbetjentenes Landslag: N. R. Mugaas, Oslo. Norsk Litograf-

og Kjemigrafforbund: Arne Li, Oslo. Norsk Lokomotivmannsforbund: Mathias Heggstad, Oslo. Norsk Losforbund: Hjalmar Breiland, Bergen. Norsk Murer-forbund: Lorang Kristiansen, Oslo. Norsk Musikerforbund: Rolf Gammeleng, Oslo. Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Einar Strand, Oslo, Arne Barlie, Oslo, Sigvard Sjursen, Bergen, og H. Andreassen, Fredrikstad. Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Olav Bratlie, Oslo, Arne Forsberg, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, J. Moe Larssen, Porsgrunn, og Thoralf Kildahl, Byafossen. Norsk Politiforbund: H. H. Bakkane, Oslo. Postfolkenes Fellesforbund: Ole Kirkbakk, Oslo, og Aksel O. Gubberød, Oslo. Norsk Sjø-mannsforbund: Gunvald Hauge, Oslo, Bendik Øyan, Oslo, Gøsta Andersson, Sandefjord, Karl Oshaug, Stavanger, og Thor Sønsteby, Oslo. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Erichsen, Oslo. Norsk Skog- og Landarbeider-forbund: Hans Ruud, Oslo, Sv. Solbakken, Namdalen, Knut Nakken, Oslo, Arne Ovlén, Lierfoss, og Harald Børresen, Bybrua, Gjøvik. Norsk Skotøy-arbeiderforbund: Thorleif Hansen, Fredrikstad. Norsk Stenindustriarbeider-forbund: Walther Broe, Oslo. Norsk Støperiarbeiderforbund: Per Andersen, Oslo. Norsk Tekstilarbeiderforbund: Gulbrand Brauer, Oslo, Hjalmar Romslo, Ytre Arna, og Anna Nilsen, Oslo. Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Tor-mod Halvorsen, Oslo, og Harald Fondevik, Oslo. Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen, Oslo, og Olav Kirkedelen, Oslo. Norsk Tobakkarbeiderforbund: Kjell Jensen, Oslo. Norsk Tolltjenestemannsforbund: Jens Dahl, Oslo. Norsk Transportarbeiderforbund: Salamon Hansen, Bodø, Leif Bredland, Trond-heim, Th. Einarsson, Stavanger, Aug. Crowo, Bergen og Wilhelm Olsen, Oslo. Norsk Treindustriarbeiderforbund: Erik Eriksen, Oslo, og Einar Skar-stein, Søfteland. Norsk Typografforbund: Reidar Langås, Oslo. Norges Ur-maker Svenneforbund: Arne Evensen, Oslo.

SAMORGANISASJONENES REPRESENTANTER I REPRESENTANTSKAPET

Akershus fylke: Sigvard Ask, Bærum. Aust-Agder fylke: Reidar Senum, Arendal. Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon: Ansgar Kristiansen, Bergen, Johannes Mehus, Dale i Bruvik, og Mathias Osland, Høyanger. Buskerud faglige Samorganisasjon: Nils Sandli, Drammen. Finnmark fylke: Erling Jensen, Hammerfest. Hedmark faglige Samorganisasjon: Arnljot Johnstad, Hamar. Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon: Anker Johan-nessen, Ålesund. Nordland fylke: (Forfall.) Oppland faglige Samorganisasjon: Martin Haugen, Gjøvik. Oslo (fylke): Halvdan Wigaard, Oslo. Rogaland fylke: Per Aase, Stavanger. Telemark faglige Samorganisasjon: Th. Hanæs, Skien. Troms fylke: Leon Johansen, Harstad. Trøndelag faglige Samorganisasjon: Arne Forseth, Trondheim, og Odd Pettersen, Steinkjer. Vest-Agder fylke: Åge Bjorvand, Kristiansand S. Vestfold faglige Samorganisasjon: Arthur J. Olsen, Tønsberg. Østfold faglige Samorganisasjon: Hans H. Bjerkholt, Sarpsborg. Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo, P. Mentsen, Oslo, Hans Hegg, Oslo, Alf Andersen, Oslo, A. K. Lien, Oslo, Odin Rønbeck, Oslo, Alfred Nilsen, Oslo, Marius Trana, Oslo, Josef Larsson, Oslo, Karsten Torkildsen, Oslo, Arthur Karlsen, Oslo, Ingvald Haugen, Oslo, Olaf Askeland, Oslo, Emil Torkildsen, Oslo, og Kristine Amundsen, Oslo. Varamenn: Thorleif Andresen, Oslo (Andresen er varamann for de valte tillitsmenn), Erling Frogner, Oslo, Kaare Pehrson, Oslo, Klaus Kjelsrud, Oslo, og Olaf Bruvik, Oslo. Fra Revisjonsutvalget: Alf Michelsen, Oslo (Peder Birkeland er oppført under Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Halvdan Wigaard under Oslo fylke). Fra distriktskontorene: LO's distriktskontor i Nordland:

Hans Nordahl Jensen. LO's distriktskontor i Troms: Alf Olsen, Tromsø. LO's distriktskontor i Finnmark: Aksel Olsen. LO's distriktskontor, Sørlandet: Severin Kristiansen. (Representanten for distriktskontoret i Rogaland, Per Aase, er oppført under Rogaland fylke.)

Avdukingen av monumentet for arbeiderbevegelsens pionerer.

18. mai 1958 kl. 13 ble det på Youngstorget holdt en høytidelighet i forbindelse med avdukingen av monumentet for arbeiderbevegelsens pionérer. Oslo Arbeiderpartis ungdomskorps, under ledelse av dirigenten Henry Hartmann, åpnet med «Sosialistenes marsj» og «Arbetets söner». Oslo Arbeidersangerforbund, dirigent Reidar Fremming, sang «Bautar» av Catharinus Elling.

Hans Heggs tale.

Hans Hegg, monumentkomitéens formann og hovedkasserer i LO, holdt denne talen:

Herr viseordfører, mine damer og herrer.

Etter et vedtak som ble gjort på Landsorganisasjonens kongress våren 1946 nedsatte Sekretariatet 3. september samme år en komité, med avdøde hovedkasserer I. B. Aase som formann, og som fikk i oppdrag å utrede spørsmålet om reising av et monument for arbeiderbevegelsens pionérer.

Tanken var ikke ny, for allerede før krigen var det drøftet og arbeidet endel med spørsmålet, både innen den faglige og den politiske arbeiderbevegelse. Det førte da til at den av Landsorganisasjonen nedsatte komité ble supplert med 3 representanter fra Det norske Arbeiderparti.

Komitéen henvendte seg til billedhogger prof. Per Palle Storm om utarbeidelse av utkast til monumentet. Da utkastet forelå og var behandlet og godkjent av komitéen og Sekretariatet, ble kontrakt opprettet mellom billedhoggeren og Landsorganisasjonen i mars 1948. Enkelte endringer er foretatt under arbeidets gang, men det endelige resultat er blitt en 4.25 meter høy statue av en arbeider på marsj, som kunstneren har kalt «arbeiderbevegelsen». Statuen er støpt i bronse og veier ca. 1650 kilo og støpningen er utført av Kristiania Kunst & Metal Støberi.

Sokkelen som er hentet fra Larvik-distriktet er utført i Bergansyenitt, er ca. 2 meter høy og levert av A/L Steinskulptur, Oslo.

En meget viktig side ved saken har vært plasseringen av monumentet. Mange alternativer har vært diskutert før vi bestemte oss for å søke formannskapet og bystyret om den plass monumentet nå har fått. At det burde stå på Youngstorget var det ingen tvil om, men hvor på torget.

Vi visste at det var mange hensyn å ta: Til trafikken her på torget, underjordiske kabler som vi kunne støte på under arbeidet med fundamentet osv.

Vi er imidlertid møtt med den største velvilje fra alle kommunale instanser som har hatt med saken å gjøre, både når det gjelder godkjenning av plassen og ellers alt som måtte ordnes for at arbeidet kunne gå så glatt som mulig. Vi takker Oslo kommune på det hjerteligste for dette.

For øvrig vil vi takke *alle* som på en eller annen måte har vært oss behjelpelig og medvirket til å reise dette monumentet:

Først og fremst den som har æren for den kunstneriske utførelse, billedhogger prof. Per Palle Storm og hans assistenter, og ellers firmaer, konsulenter og arbeidere som hver på sin måte har bidratt til det resultatet vi er kommet fram til.

Med dette anser komitéen sitt oppdrag som fullført, og jeg gir ordet videre til Landsorganisasjonens formann, Konrad Nordahl, som vil foreta avdukingen og overrekkelsen av monumentet til Oslo kommune.

Nordahls tale.

Konrad Nordahl: Det er nå over 100 år siden Marcus Thrane reiste den første arbeiderbevegelse her i landet. Det er ca. 80 år siden det som jeg vil kalle den moderne arbeiderbevegelse begynte å vokse fram.

Det er derfor naturlig at vi som har fått oppleve den moderne velferdsstat gjerne vil hylle alle dem som vi regner som pionérer for vår bevegelse og dermed også pionérer for det sosial-samfunn vi har i dag og som er frukten av deres virksomhet. Vi gjør det ved å reise et monument tilegnet alle dem som tok de tyngste tak i en tid da det virkelig betydde et stort offer å reise arbeidsfolk til kamp for å få en plass i solen.

Hvorfor er ikke monumentet kommet tidligere?

Vi har i årene som er gått vært så opptatt av nåtiden og framtiden at vi har hatt liten tid til overs til å tenke på dem som gjennom årene la stein på stein i det mektige byggverk som norsk arbeiderbevegelse er blitt.

På en rekke steder i vårt land er der reist monumenter over pionérer som har gjort en stor innsats. Det siste monument fikk vi

1. mai i år i Mo i Rana. Det var en statue over Hans Berntsen. Den står i sentrum av denne moderne industri- og arbeiderby.

Monumentet som om noen minutter skal avdukes her på Youngs-torget i Oslo er ikke knyttet til noen bestemt person eller distrikt. Det skal symbolisere alle de kjente og ukjente kamerater som gjorde sin innsats på den faglige eller politiske fronten eller på andre fronter i vårt vidstrakte land.

Monumentet er plasert utenfor det nye Folkets Hus hvor fagbevegelsen i Norge har sitt hovedkontor.

Landsorganisasjonens representantskap, som i disse dager har møte, er med ved avdukingen. Vi har derfor representanter til stede fra alle kanter av vårt land ved denne høytidelige handling.

Hva var så bakgrunnen for Thranitterbevegelsen og senere den moderne arbeiderbevegelse? Det kan sies med få ord:

Det var de elendige livsvilkår folk i land og by levde under.

I løpet av kort tid vokste Thranitterbevegelsen til en stor organisasjon etter den tids forhold. Den forsøkte gjennom bønnskrift til Kongen å få rett på noe av den verste nød. Det førte ikke til noe resultat. Da thranittene kom sammen til landsmøte i juni 1851 i et lokale i nærheten av hvor vi er i dag, var stemningen bitter. Det falt sterke og kanskje ikke alltid så vel overveide ord. Dette ga den tids politiske makthavere den anledning de lenge hadde ventet på.

Den første arbeiderreise i Norge ble slått ned med hard hånd. Marcus Thrane og en rekke av hans medarbeidere ble arrestert og dømt til årelange tukthusstraffer.

Vi som lever i året 1958 vil i ærbødighet minnes disse foregangsmenn som gjorde det første nybrottsarbeid for småårsfolket i Norge. *Vi har høstet fruktene av den sæd de sådde.*

Da Thranitterbevegelsen var slått ned, gikk det mange år før det var mulig å starte nye arbeiderforeninger. Det ruget en dyp natt over arbeiderbevegelsen. Den gamle laugsorganisasjon var opphevd. Innen håndverksfagene bredte det seg en hensynsløs, vill og ukontrollert konkurranse som trakk ned de hegn som laugene på sin tid hadde bygd omkring arbeidet og dets menn. Organisasjonsfiendtlige tendenser rådet i samfunnspolitikken, og den voksende industrikapitalistklasse hadde fritt spillerom med arbeidernes liv.

Det er knapt noe tidsavsnitt i vår nyere historie hvor arbeiderklassen har stått så vergeløs overfor en fri og ubunden kapitalmakts utbytting som i tiden etter Thranitterbevegelsen og fram til 1870-årene. Da begynte det å skje en fornyelse igjen. Arbeiderbevegelsens vekst i land som Danmark, Tyskland og Storbritannia gir nytt mot.

De moderne fagforeninger kommer i gang med sin første spede virksomhet. De fleste av disse gikk også under. Noen levde videre helt til i dag, og allerede i 1882 fikk vi det første landsomfattende fagforbund. I begynnelsen av 80-årene kommer også de første politiske arbeiderforeninger.

Det arbeid som ble nedlagt i disse grunnleggende år kan ikke vurderes høyt nok. Det var en menneskelig innsatsvilje, med offervilje og tro på sin sak som drev dem.

Målet var en bedre verden for dem som hadde det verst i samfunnet. De hadde praktisk talt alle mot seg. Ikke bare arbeidsgivere og statsmakten, men også ofte sine egne klassefeller. Det er forholdsvis lett å føre klassekamp når en vet at det store flertall av ens egen klasse er med. Pionérene måtte ofte ta opp kampen uten å ha alle sine egne med.

I navnet var det organisasjonsfrihet, men i praksis var det slik at de som organiserte seg for i felleskamp å ivareta sine livsinteresser, ofte ble avskjediget. Svartelister sirkulerte mellom arbeidsgivere. Det var derfor pionérenes lodd å bli trakassert og blokert for arbeid. Mange måtte søke sitt livsopphold langt utenfor landets grenser.

Når det i dag på ulikt hold gråtes krokodilletårer på organisasjonsfrihetens alter og de beskylder fagbevegelsen for å krenke denne frihet, så kan jeg bare si at det er vår fagbevegelse som har slåss for organisasjonsfrihet i alle år. Det er våre medlemmer som nettopp på dette punkt har vært rammet hardest.

På den annen side legger jeg ikke skjul på at fagbevegelsens pionérer bare hadde forakt for dem som sto utenfor fellesskapet og bare *høstet* der hvor de andre *sådde*. Fagbevegelsen av i dag har samme syn som pionérene.

Når vi i dag ser på resultatene av det arbeid som pionérene tok til med, har vi grunn til å være glade og stolte. Vi har nådd langt, økonomisk, politisk, sosialt og kulturelt. Våre pionérer arbeidet ikke ut fra lange og innviklede læresetninger. Det var få eller ingen tese-teologer eller andre teologer blant dem. Det var to enkle ord som de mest nyttet og det var *Frihet* og *Solidaritet*. På granittsokkelen til monumentet har vi risset disse to ord inn.

I sin knapphet forteller de nesten alt om hva pionérene brente for. Frihet var nøkkelordet i en tid da arbeiderklassen nesten ikke hadde noen rettigheter. Det var frihet fra nød og fattigdom. Frihet fra utrygghet og alle former for undertrykkelse. Frihet fra uvitenhet. Fattigdom og uvitenhet var alltid arbeiderklassens verste fiender. Derfor sang det i deres sinn lenge før Nordahl Grieg var født:

«Frihet og liv er ett.»

Det som skulle sveise arbeidsfolk sammen var *solidariteten*. Dette er et internasjonalt ord. Det er blitt brukt i alle land hvor vi har en fri arbeiderbevegelse. Det er solidariteten vår bevegelse har bygd på. Arbeiderklassen betydde lite når det opptrådte enkeltvis. Solidarisk samarbeid ga makt. Det samme er tilfelle i dag. Det tok lang tid før solidaritetsfølelsen slo igjennom. Det er i denne tid pionérene måtte bringe de største ofre. De som gikk foran ble ofte latt i stikken av dem som de burde hatt støtte av. Stort sett er dette nå et tilbakelagt stadium. Flertallet er med og det er et solidarisk flertall som støtter seg til sterke organisasjoner. *De usolidariske er de som står utenfor fellesskapet.*

Landsorganisasjonen er neste år 60 år gammel, og Arbeiderpartiet over 70 år. Disse to organisasjoner er en frukt av pionérenes store arbeid, faglig og politisk.

Vi har hatt mange pionérer. De som gjennom sin virksomhet ble landskjent og som ofte nevnes i bøker om arbeiderbevegelsens historie. Men vi må *ikke* glemme alle de tusener av *ukjente soldater* som hadde sin tillitsmannsjobb på arbeidsplassen, i streikekomitéen, i fagforeningene, i politiske og kooperative organisasjoner. Uten deres arbeid utført i korte fritimer ville vi ikke nådd så langt. Det er dem som har vært grunnpilarene. Derfor skal vi i dag hylle og ære dem på samme måte som vi gjør det med dem som fikk de landskjente navn.

Jeg skal ikke nevne noen navn. Det er likevel to som vi har med oss her i dag som står i en særstilling. De er de eneste gjenlevende som var med den 1. april 1899 og stiftet Landsorganisasjonen i Norge. De har hatt uavbrutt medlemskap siden den gang.

Hans Kr. Ruud nærmer seg nå 90 år. Harald Jensen er ennå «ung». Han er bare 80 år. Han var den yngste representant på Landsorganisasjonens stiftelseskongress. Jeg er sikker på jeg har alle med meg når vi takker og hyller dem for deres trofasthet gjennom alle disse år.

Det samfunn vi lever i i dag er et helt annet samfunn enn det *de* levde i som først tok opp arbeidet for å reise arbeiderklassen til kamp for sitt menneskeverd. Det er på mange måter helt omformet. Vi kan godt si at vi har fått et helt nytt klima — *et sosialt klima*. Det er vi glad for, men ennå har vi mange uløste oppgaver. Det vil vi alltid ha, fordi nye tider stiller nye krav.

Vi har derfor vårt blikk rettet mot framtiden.

Når det i dag er pionérenes dag, takker vi dem alle i ærbødighet. Monumentet som nå skal avdukes, er viet dem.

Deres store innsats i de vanskelige år skal styrke og stimulere oss i vårt videre arbeid i framskrittets tjeneste.

Idet monumentet nå avdukes, har jeg den ære på vegne av Landsorganisasjonen i Norge å overlevere det til Oslo bys representant, herr varaordfører Brynjulf Bull.

Brynjulf Bulls tale.

Mine damer og herrer.

Det er en stor ære for meg å kunne motta dette praktfulle monument på byens vegne. Det er også en stor glede for byen vår, for den er ikke egentlig så rik på monumenter. Vi har noen på byens sentrale plasser og noen i utkantene, noen av dem store kunstverker, andre mindre. Men vi er glad i dem alle sammen og kan ikke unnvære noen av dem. Hvorfor? Jo fordi de daglig bringer oss i nær kontakt med vår kulturutvikling, vår historie. De minner oss om enkeltmenns innsats i gammel og ny tid, de minner om bevegelsene i vår kultur.

Det er mange ting som har bidratt til å omforme vårt samfunn i de siste hundre år, ja vi kan kanskje si i de siste femti år. Men det er ingen enkelt bevegelse som har vært med på å prege denne utvikling på den måte som den moderne arbeiderbevegelse. I vårt land har denne bevegelse vokst fram nettopp i den periode jeg nevnte. Går vi hundre år tilbake, finner vi knapt noen spor til en slik bevegelse, og går vi femti år tilbake finner vi den riktignok i rik utvikling, men uten ennå å ha vunnet fram til noen avgjørende innflytelse, i ethvert fall ikke på det politiske område. Jeg behøver ikke å gå nærmere inn på hvorledes forholdet er i dag.

Det er en kort historie arbeiderbevegelsen har hatt i vårt land, og dette fører til at de som skapte den, de som under slit og motgang la stein til stein til det byggverk som den moderne arbeiderbevegelse er, de er ikke så langt borte fra oss i tid. Noen av dem har vi møtt og sett på med ærefrykt da vi var yngre, noen av dem har gjort sin innsats like til det siste og noen av dem har vi ennå iblant oss.

Det kan høres ut som en overdrivelse at denne mektige bevegelse som vi i dag kjenner den, er skapt av enkeltmenn. Er den ikke snarere skapt av nødvendighetens egen kraft. Det kan gjerne være det. Men da er også de store kjemper som bar denne utvikling på sine skuldre skapt av den samme kraft. For det vil ingen kunne være uenig i: Uten at noen enkelte hadde ofret seg og satt hensynet til sin familie og seg selv til side, ville ikke bevegelsen ha vokst fram som den har gjort.

Jeg kan derfor trygt gi uttrykk for byens oppfatning uten hensyn til politisk syn: Er det noen som har fortjent byens ærbødighet og takk så er det disse skapende pionérer. Når vi i framtiden går forbi dette monument, skal det minne oss om at det alltid vil finnes

mennesker som er villig til å gjøre noe mer enn det som forlanges av dem, som er villig til å ta på seg motgang og savn, skuffelser, kritikk og hånsord, bare med den lille begrunnelse at de derved gjør det de selv mener er riktig. Men det skal også minne om noe annet: på tross av all motgang og alle skuffelser, vil en innsats av denne art til slutt bringe resultater og at disse resultater kan komme med en slik hurtighet og en slik styrke at selv de største optimister ville bli overrasket.

Noen av de gamle pionérer hadde ikke den lykke å se de store resultater av sitt arbeid. De stupte på veien av slit og anstrengelse. Andre kunne følge utviklingen halvt på vei og mange fikk den glede å se at de store mål ble nådd. For meg som står her som byens representant, er det naturlig i den forbindelse å minne om at en av dem som var med fra begynnelsen og ofte måtte se håpløsheten foran seg, han oppnådde å se seg selv som fører for byens største parti og som byens ordfører.

Ikke mange av dem som var med fra begynnelsen har kunnet følge utviklingen helt fram, men mange av dem som er til stede her i dag har vært med fra en tid langt, langt tilbake, hvor tankene og håpet gikk framover mot de mål som skulle nås. Når de i dag står her på Youngstorget ved avdukingen av minnesmerket for arbeiderbevegelsens pionérer utenfor det nye store Folkets Hus, med hele byen representert og med talene sendt ut over hele landet gjennom Rikskringkastingen, vil de kunne si til seg selv: Det var nå ikke så dårlig arbeid det vi fikk utført. Og denne oppfatning ville sikkert ha blitt delt av alle dem som ikke lenger er iblant oss om de hadde fått være til stede i dag.

Rudolf Nilsen sier i «Ættens sang». Sangen til meg selv når jeg er blitt gammel:

«Og la så være at det kostet gru
og blod og sved,
og mangt et løfte brast og gikk itu. —
Men ingen fred
er skjønnere enn den du nyder nu
på dette sted.»

På vegne av byen og byens myndigheter kan jeg forsikre at vi skal ta vare på dette monument på samme måte som vi vil ta vare på ærbødigheten for de kvinner og menn det er reist til minne om.

*

Oslo Arbeidersangerforbund sang Chr. Wendelborgs «Tænd Varder», og høytideligheten ble avsluttet med «Samholdssangen».

